

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 148.

Maribor dne 20. decembra 1912.

Letnik IV.

Nemorala in posurovelost.

Z nekolikim začudenjem bo mogoče marsikdo prebral nadpis predležčega članka. Časi so preresni in prekritični, da bi človek obračal svojo pozornost na vprašanja, kakoršnega se hočemo v naslednjem mi nekoliko lotiti. Stori to, ker se bojimo, da bomo vsled neprestanih skrbi, ki nas vežejo na naše politično in gospodarsko življenje, prezrli in pozabili na važne in lahko usodne pojave, ki se porajajo kot posledica našega pomoderniziranega, s firmo svobode in napredka se ponašajočega življenja. Vojska, neprestana mednarodna napetost, najrazličnejše težke krize absorbirajo že dolgo časa sem vse naše čustvovanje in mišljenje, tako da smo že skoro otopeli za vse drugo. Dobro in olajšalno bo vplivalo na naše čitatelje, če jih vsaj za kratek čas zainteresiramo z drugim predmetom.

Hvala Bogu! Današnjega članka ne pišemo iz razloga, da se nemorala in posurovelost širita med našim ljudstvom. Ne. Naše ljudstvo je še skozi in skozi zdravo in mju v npravnostnem oziru trenutno ne preti nobena nevarnost. Drugo je, kar je nam potisnilo pero v roke. Nemorala in posurovelost vedno groznejše gospodarita po naših mestih in zlasti so ogrožena velika mesta, da se pogrezne njihovo prebivalstvo v blatu.

Poglejmo v eno ali drugo večje mesto. Z brezprimernim hvalisanjem se povečuje pridobitve modernega človeka, moderne kulture, moralna načela so pa zdrknila v nižine, kakor še nikoli. Če gremo v gledališče, v kinematograf, razne razstave ali še sploh kake izložbe, če vzamemo v roke moderne knjige, povsod najdemo nebrojno stvari, preračunjenih na najnižjo, že živinsko čustvenost. Industrija razglednic, fotografije aktov, razne brezstranske tiskovine, opolzke duhovitosti, obskurni proizvodi raznih ljudskih pevcev, umazana šundliteratura ter še nešteto drugih „pridobitev“ modernega življenja govori več kot jasno besedo. Statistike zatrjujejo, da je nemški narod izdal v zadnjem letu 50.000.000 mark za literarni smrad in 60.000 agentov je bilo na delu, da so razpečavali to blato. Razni kolportažni romani že požrejo velikanska premoženja in samo eden je vrgel 3.000.000 mark. Vsi ti produkti brezvestnih umetnikov in pisateljev ne skvarjajo samo ljudske mo-

rale in ne vlačijo samo v blato vsa npravstvena načela, temveč požrejo tudi ogromno ljudskega premoženja.

Roko v roki s širjenjem nemorale gre posurovelost ljudskih mas. Skvarjeni po zgoraj navedenih produktih zgublajo ljudje vsak čut za sramežljivost, poštenje in dostojnost, ter se brezobzirno vdajajo strastem, ki ne poznajo nobene meje in zavračajo vsak ugovor. Posledice teh nezdravih razmer se kažejo najbolj pri mladini, ki se radi svoje neizkušnosti vdaja brez pridržka vabljenim vadam. Iz mest prihajajo naravnost grozopolni glasovi o posurovelosti in izprijenosti mladine. Če čitate tozadevna poročila učiteljstva, protokole policije in zapiski sodnih obravnay, se boste pričeli za glavo, toliko nečuvne skvarjenosti boste našli. Število mladostnih zločincev v Avstriji je postalo že tako veliko, da se je ustanovilo že mladinska sodišča. „Mi živimo v močvirju in smo se pogreznili že tako globoko, da že več ne spoznamo, kako globoko smo padli. Grozna posurovelost mladine, ki muči žival in človeka, ter brezmerno zaničevanje ženske, to so prikazni naše nemoralne kulture“, tako je rekel ravnatelj katoliškega učiteljskega seminarja dr. Giese na nekem zborovanju na Dunaju.

Kakor že rečeno, opisane razmere ne veljajo za nas. Naše ljudstvo še ni okuženo in naša mladina se celo od dne do dne plemenituje. Surovost izginja iz naših mladinskih vrst in tudi v moralnem oziru se ne smemo pritoževati. Naša izobraževalna organizacija ima tozadevno neizmerno zaslug. Toda nevarnost je tu. Stik med mestom in deželo je preživahen, vezi pretesne, da bi ostale razmere brez vpliva. Skrbeti moramo pravočasno, da nas ne bo poplavila mestna nenravnost in posurovelost. To je treba tem bolj, ker že skušajo razni temni elementi okužiti tudi deželo. Zlasti z raznim slabim čtivom, stozvezkimi kolportažnimi romani, se že zelo skuša otrovati še zdravo ljudsko dušo. V tem oziru naj bi naši poslanci še sedaj, dokler je čas, poskrbeli, da bi stopili v veljavo zakoni, ki bi zabranjevali tako brezvestno izkoriščanje ljudske čustvenosti v umazane, kupčijske svrhe.

Za konec boji samo omenjeno, da zaževa velik del krivde za vse te žalostne pojave svobodomiselstvo vseh vrst in vseh narodov. S svojim pretira-

nim povdarjanjem neomejene svobode je to svobodomiselstvo — naši liberalci imajo tudi svoj delež zraven — podrlo vse meje zdrave razsodnosti in pzevidnosti, ter je odprlo pot vsej nepošteni sodrgi, ki na podlagi svobodomiselnih fraz dela maštne kupčije na račun gmotne in duševne škode ljudskih plasti.

Vojske ne bo.

Jasni se. Dolge tedne sem z grozečimi oblaki preobloženi politični svod se je začel trgati in kaže se vedno več jasnine. Afera Prochaska je bila od pričetka očitno oni kamen spodtike, ob katerem bi naj se bil razbil mir, mogoče svetovni. Če bi napačnost ne bila odnehala in če bi ne bil mirni sporazum zagotovljen, bi ta zadeva bržčas ne bila imela takega konca, kakor ga je doživela. Afera kakor Prochaskova, so radi svoje kočljivosti kakor nalajše pripravljene, če se hoče napraviti zadnji, skrajni korak. Zlasti je to prikladno, če je o grozoti take afe-re javnost tako uverjena in prepričana, kakor je bila avstrijska. Vse je bilo že tako prepričano, da se je Prochaski pripetilo nekaj nečuvnega, da je oficijelna izjava učinkovala kakor neverjetno presenečenje ter nekateri še vedno skrivnostno skomizgnejo, če se jih opozori na ta slučaj. Takšnega težkega orožja bi vlada gotovo ne dala kar tako iz roke, če bi ne bila mirna poravnava pred durmi. V tem oziru ni bila vlada vezana niti s kako posebno moralno dolžnostjo, ker vse zadeve ni razblinila ona do tolike gorostasnosti, ampak v prvi vrsti nemško časopisje.

Temu razbremenilnemu momentu na naši, so sledili prijaznejši koraki na srbski strani. Pašič je pozval srbsko časopisje, naj ne piše sovražno napram Avstriji. Na Dunaj prispeje še dni novi srbski dunajski poslanik Jovanovič, ki ima baje posebno misijo, kar priča brezdvomno, da se je položaj izdatno zboljšal.

Praški „Narodni Listy“ priobčuejejo sledečo Pašičevo izjavo:

„Naši Interesi po končani vojski zahtevajo, da živimo z Avstrijo v dobrem razmerju, ker nam more močna soseda storiti marsikako uslugo. Mi smo težili za izhodom na morje v prepričanju, da se bo dalo to spraviti v sklad

PODLISTEK.

Strah v hlevu.

Napisal Januš Golec.

(Dalje.)

Gospod so že jeli obupavati in so mislili že na smrt, ko se oglasi Barakovec, ki je korečil nekoliko naprej z glasnim:

„O, hudimer, kako sem se treščil.“

Gospod župnik pa so brž popravili kletvico z gorkim:

„Hvala Bogu!“

In z obema rokama so objeli vogel hleva.

Otipala sta duri, jih odpahnili in stopila hitro v hlev. Bil je prazen. Take hleve po planinah porablja skozi pomlad, poletje in jesen, Ivničani namreč nimajo dovolj pašnikov, radi tega pa strajo vso živino na Radlov hrbet, kjer se pase, dokler ne zapade sneg; potem pa jo zopet odžene pastir domov v ravnine.

Hlev je bil prostoren in postavljen ob hrič. Glavni del je bil odločen za živino, podstrešje za steljo, precej prostoren, z deskami obit kot z ležiščem za pastirja.

Gospod niso imeli pri sebi vžgalic, k sreči je bil z njimi preskrbljen Barakovec; in tako sta z lučjo brž našla pastirjevo ležišče. Bil je kup slame z odejo, ob strani pa še železna peč, takozvani „gašper.“

Od veselja in hvaležnosti sta se oba pokrižala. Barakovec pa je potrepal z očmi in godrnjal: „Ni še ne vse pogorelo v moji batici, sem jo le pogodil.“

Bila sta oba premočena do pasu in začel ju je tresti mraz.

Iskala sta drv, pa vse zamani, pastir je bil že vse požgal.

V vesti bolj širokogazni Barakovec se ni pomišljal dolgo, ampak poiskal teleče jasli in jih razbil z okovyanimi coklami.

Kmalu je zaplapolal ogenj v gašperju.

Premočena popotnika sta slekla premočeno zgorajšnjo obleko, jo razobesila nad pečjo in prisedla k ognju. Mučila ju je tudi žeja, to pa je tolažila Barakovecova pipa, ki sta si jo bratski delila.

Pri svitu ognja sta oba molčala in gospod so opazovali Barakovca.

Gotovo, dragi bralec, si se že vprašal: zakaj da tega moža vedno nazivljajm Barakovec, ne pa z njegovim lastnim, ali vsaj krstnim imenom? Res, še dandanes ne vem, kateremu svetniku je izroččen v varstvo in tudi rajni gospod župnik menda tega niso vedeli. Že dolgo rajdo let prebiva v jarku, kot zvest sosed sv. Jurija. Njegovo stanovišče ne pripada ne v vrsto hiš, ne bajt in kajš, ampak barak, od tod ime Barakovec. Bil je svoje dni rudar, dokler so še v svoji bližini kopali grafit; ker pa se je podjetje opustilo, lotil se je tudi Barakovec druge obrti in se vrgel na izdelovanje lesenih lopat za odgrebanje snega in cokol. Radi te obrti so mu tudi v naprednem času napravili ime Lopatovec, ki ga pa naš prijatelj sliši vselej nerad in marsikateremu preglasnemu pobalinu je že s pestjo v uho zabil Barakovec, mesto Lopatovec.

Tudi gospodu župniku bi bilo skoraj ušlo, ko sta sedela pri peči. Že so zinili, da bi pretrgali ta molk: Lo . . . , pa so hitro popravili, rekoč:

„No, oče Barakovec, ne boste mi zamerili, če vas vprašam, zakaj pač nosite na eni strani daljše brke, kakor na drugi?“

Vprašani se je predrami iz kupčijskih sanjarij, na glasno zazdehal in odgovoril:

„Da bi z jasnega urezalo v njo, da bi jo zlodej, Pluskovo kajšlarco! Eh, gospod, jim že povem, ker sva danes tako skupaj, saj vem, da bode ostalo med nama. Saj vejo, koda je bilo. Letos pred kaki-

mi tremi tedni sva bila skupaj pri mlinu in jaz sem jih poprosil, da bi mi prodali merico žita za kruh. Oni pa so rekli, da že bode, samo dve lopati jim moram napraviti in cokle za hlapca. Jaz sem si pa mislil: ker so gospod tako dobri z menoj, jih tudi še jaz ne smem goljufati in sklenil sem jim napraviti lopati iz prav suhega bukovca, ki sem ga imel kupljenega tukaj na Nemškem, blizu Pluskove kajše. In vzel sem potrebno orodje seboj in živež, ter se podal na delo. Toda, koda je bilo, ko sem pregledoval tukaj svojo ropotijo, sem zapazil, da sem pozabil doma pisker za kuho. Saj sami vejo, brez posode se ne da kuhati, tudi če človek kaj ima. Stopil sem torej k oni zlodjevi, šrbavi Pluski. Huda baba je, da še later (mož) ni mogel obstati poleg nje, to sem že dobro vedel in sem jo poprosil za pisker samo na posodo. Greben babji, pa me je ozmerjala in me odgnala brez lonca. Dobro, sem si mislil: bodeš me že še pomnila, ti zaviškasta skupulja. Sklenil sem: na večer, ko bo šla babura v hlev kozo molzt, se bodem po tihem splazil na podstrešje; po noči pa jo bodem prepodil iz kajše z ropotom in jej pofatil vse lonce. Vedel sem, da je babura huda kot osa, upal pa tudi, da je strašljiva in babjevčna. Sklenjeno, storjeno. Pluska je šla v hlev, jaz pa smuk gor na podstrešje. Zleknil sem se na ovčjo volno, in rajno tamkaj, kjer ima babura spodaj ležišče. Do dobra sem se že bil naspal, ko se prebudim in mislim: sedaj ravno bo pravi čas za strahove. Vstal sem, otipal, da stojim na trdnem, nato pa zacepetal z nogami po deskah. Nič — vse tiho. Zaropočem drugič, in — rsk, se je udrla pirava deska pod menoj; komaj sem še bil toliko pri zavesti, da sem se ulovil z rokama, ker drugače bi bil priletel ravno na baburico. Hotel sem se potegniti navzgor, pa ni šlo — preslab sem bil že. Visel sem v kajšo, le glava je bila še na podstrešju. Bolj ko sem se skušal potegniti navzgor, bolj sta se šibili in pokali oni dve deski, za kateri sem se bil še ujel; nevarnost je bila,

z interesi Avstrije. Poizkušali smo se glede tega z Avstrijo sporazumeti, toda brez uspeha; ker nočemo, da se položaj poostri, smo sedaj sklenili, da rešitev tega vprašanja prepustimo velevlastem. Poslanik Jovanović je odšel že na Dunaj s posebnimi instrukcijami v tem oziru."

Iz Dunaja prihaja sledeče optimistično in vsakega prijatelja miru razveseljivo poročilo:

V merodajnih krogih presojujejo mednarodno situacijo zelo optimistično. Po poročilih iz Londona in Belgrada ter po tu vladajočem razpoloženju se lahko zagotavlja, da je vsak obojen konflikt med Avstro-Ogrsko in Srbijo izključen in da se vsa sporna vprašanja urede mirnim potom. Avstrijske priprave na mejah so ustavljene. To, kar se je doslej storilo že v varstvo mej, ostane še sicer nekaj časa v veljavi, ker hoče Avstro-Ogrska dvoje stališče v Londonu primerno podkrepi in akcentuirati. Zadržuje se z vso gotovostjo, da se z novim letom na vsi črti povrnejo normalni odnošaji. A sploh se opaža, da prevladuje v vseh kompetentnih sferah najoptimističnejše razpoloženje za mirovna pogajanja.

Kakor je iz zgorajšnje Pašičeve izjave razvidno, je prepustila Srbija odločitev v zadevi jadranskega pristanišča velevlastem. Iz tega se sklepa, da je opustila svoje odklonljivo stališče ter se bo zado voljila s trgovskimi pravicami v kakem albanskem pristanišču. Zelo verjetno je, da sta se tozadevno že sporazumeli Avstrija in Srbija. Zato že prihajajo vesti, da je spor popolnoma končan.

Londonški "Daily Mail" prinaša iz Belgrada senzacionalno vest, da smatrajo politični krogi avstrijsko-srbski spor za popolnoma končan.

Srbi priznavajo avtonomijo albanskih pokrajin in se zadovolje s trgovskim pristaniščem, kamor naj bi zgradili nevtralnno železnico. To pristanišče je lahko tudi Sv. Ivan v Meduji. Srbski železniški minister odpotuje v tej zadevi v London, da se udeleži tozadevnih pogajanj.

Kakor pa izginja napetost med nami in Srbijo, tako se jasni tudi mednarodni položaj. Na borzah je zopet mirnejše življenje in na dunajski, ki je največ trpela, se cene zopet živahno dvigajo. V ruski dumi je dne 18. t. m. podal ministrski predsednik Kokovcev svoj ekspeze, ki je zadovoljil še celo nemško časopisje. Kokovcev je sicer naglašal tople simpatije Rusov do balkanskih držav, povdarjal, da Rusiji ne more biti vse eno, ko se bore balkanski narodi za svoje eksistenčne pogoje, toda teh eksistenčnih pogojev ni označil, ampak se je previdno gibal v splošnem. Ob koncu je pa krepko povdarjal odgovornost, ki bi zadela velevlast, katera bi zakrivila mednarodni zapletljaj ter je izrazil upanje, da se skupnemu postopanju velevlasti posreči doseči sporazum, ki bo v soglasju s koristmi velesil in pravicami balkanskih držav. Previdni Kokovcev govori je splošno zadovoljil in pripomogel k razjasnitvi položaja. Ravnotako je govoril miroljubno italijanski zunanji minister Di San Giulano. Povdarjal je intimo zvezo med nami in Italijo ter naglašal, da daje trozveza možnost ohraniti dobro razmerje do ostalih velesil in se izogniti konfliktu.

da še ti dve odrečeta. Pa mislite, da se je krempelj babji kaj vstrašil, nič veliko ne; mirno je vstala in prižgala leščerbo. Ko pa je ugledala moške noge in udrti strop, me je začela uklepati v vse peklenške verige in me zmerjala za tatinskega kravljepnika. Nekaj je razmetavala in iskala dolgo po kajši. Menje je že vse bolelo in vsled strahu so mi lezli že mravljinici po udih. Naj poslušajo, to ni bilo za kak smeh, kaj je sedaj napravila. Babura je imela pod kajšo hlev za koze in v njega dva vhoda. Jednega od zunaj, jednega pa kar tik postelje; seveda je bil ta slednji pokrit z deskami. Odmetala je hitro te le deske in o groza — zagledal sem skozi luknjo pod seboj prepad v hlev. Ko bi se bil tedaj spustil, nasadil bi se bil ravno kozi na roge. Pluska pa je godnjala: „Sedaj pa le skoči, tat ti, ponočnjak, če se upaš.“ Pograbila je leščerbo in še nekaj, česar še tedaj nisem mogel dobro razložiti, in zlezla po lestvi na podstrešje. Sedaj sem pač molil „gri-vengo“, zakaj, dobro sem vedel, da me bode obdelovala s kakim krepelcem do omedlevice. Tedaj sem prisegel, da, če mi še Bog nocoj prizamese, ne bom nikdar več kradel. Prisetila je baburica na podstrešje in brž, ko me je ugledala, je rekla: „A, ti pesjan ti, bodeš me že pomnil en čas, le počakaj!“ Zapazil sem, da ima v rokah sekirico. O moj Bog, sem mislil, kar s sekiro mi bode razklala že itak enkrat pogorelo bajtico. Lepo sem jo začel prositi: „No, Pluska, no, ubila pa me vendar ne boš?“ Baba je molčala in ko je zapazila, da ne morem izpa-sti, je odložila sekirico in izvlekla iz žepa škarje. Kaj bode pa sedaj? Zaklala me bode kot petelina. Pristopila je k meni, me pograbila z jedno roko za glavo, z drugo pa za jeden dež podnosnih mustač. Migal sem z glavo na vse pretege in res sem se otresel. „No, še branil bi se rad, šepav ti, košarasti“, je še pristavila, mi stisnila glavo med kolena, in krsk—krsk—mustače pod nosom so bile pristrižene. Za nameček me je še pošteno oklapouškaj-

Kratko: želja po miru je splošna, zato se bo ohranil. Razni hujskači ne bodo prišli — na svoj račun.

Deželni zbor štajerski.

„Pijeva korespondenca“ prinaša sledeče situacijsko poročilo o štajerskem deželnem zboru:

Vlada ne namerava sklicati štajerskega deželnega zbora, ker ni od nobene strani pričakovati jamstva, da bi bil deželni zbor delazmožen. Socialni demokratje, ki tako rekoč že računajo s tem, da bo deželni zbor razpuščen, hočejo prvi poseči v volilni boj in so radi tega na strankinem shodu, ki se je vršil v prejšnjem tednu v Gradcu, že postavili svoje kandidate. Tudi učiteljsvo, ki je v tej deželi, kjer vlada nemški freisin, zelo slabo plačano in si želi že leta in leta, da bi rešil deželni zbor zakon o regulaciji učiteljskih plač, se je naveličalo čakanja ter zahteva v neki spomenici razpust deželnega zbora.

Veliko živahnost je opaziti tudi v slovensko-katoliški stranki, ki se že pripravljajo na volilni boj z gotovo nado, da si bo v tem volilnem boju priborila še zadnji liberalni mandat. Poslanec dr. Benkovič je ravnokar izdal brošuro, v kateri skuša na podlagi števil utemeljevati vzroke obstrukcionističnega stališča slovenske ljudske stranke. Na podlagi podatkov in števil skušajo doprinesiti poslanci dokaz, da so Slovenci v primeri z drugimi deli dežele prikrajšani, ne samo kar se tiče pokritja deželnih namenov, ampak tudi pri razdelitvi v ta namen vporabljenih deželnih sredstev ter da krije slovensko prebivalstvo s svojo dajo vsa deželna sredstva, ki se zanj izdajo.

Deželnozborna večina je sedaj prisiljena, da sprejme ta stvarni boj, ki se ji je vsilil.

Pismo iz Nemčije.

Jezuitle na Nemškem. — Gonja zoper jezuite na Badenskem. — Stališče centra.

Berolin, 16. dec.

Jezuitsko vprašanje je napravilo na Nemškem meseca decembra popolnoma nov notranje-politični položaj. Nastala je situacija, ki je opravčeno ogorčila in razburila vse katoličane na Nemškem. Cesar ni nihče pričakoval in slutil, se je zgodilo: popolno preziranje želj naših škofov, prezirljivo odklanjanje zahtev kongresa katoličanov, poostrenje zažbna o jezuitih, ki še celo prepoveduje „versko vplivanje“ na druge, torej ne prepoveduje samo dušnopastirskega delovanja, ampak hoče tudi zabraniti vsako priprosto versko vdejtvovanje, tako na primer bi ne smeli jezuitje še celo Gospodove molitve vernikom naprej moliti. Če tudi je zvezni svet to ukrenil le zgolj iz nepoznanja katoliških stvari, vendar ni to nobeno opravičenje, ampak poostrenje, ki razodeva popolno nezmožnost zveznega sveta, kadar ima odločevati o katoliških zadevah. Državni kancelar je uvidel zlo, in je hotel kréniti na drugo pot. Toda tega ni dosegel in vsebuje njegov govor neko neverjetno teorijo. Državni kancelar je hotel namreč nevzdržljiv sklep podpreti s tem, da je povdarjal, da biva na Nemškem razen 24.000.000 katoličanov tudi

še 40.000.000 protestantov. Toda ta račun se pa ne vjema. K tem 40.000.000 protestantov prišteva državni kancelar sploh vse nekatoličane, to so: židje, prostozidarji, monisti, ateisti itd. Če odštejemo od teh 40.000.000 lepo število milijonov vseh teh, ki jih prišteva državni kancelar k protestantom, če odštejemo od teh 40.000.000 še tisto število protestantov, ki so za odpravo izjemnega jezuitskega zakona, potem dobimo popolnoma drugačno število: ostalo bode le nekaj tisoč protestantov in tem na ljubo se naj pravica zatira!

Ampak protestantovski narodni čut se je od nekdanj zelo upiral, da bi se vrnil jezuitje. Ali se ni pa tudi katoliški narodni čut hudo upiral zoper delovanje „protestantovskega bunda“, ki vedno kali mir, ali zoper prostozidarske uradnike, ne da bi bila tozadevno vlada kaj ukrenila?

Od te čudne teorije je jadralk Bethmann k raznim obtožbam, katerih pa ne dokaže. Govori o bojevitim delovanju jezuitov. Šlager. Dokaz za to njegovo trditve pa ostane dožjen. Kaj tiči za to njegovo trditvijo? Da delajo jezuitje za katoliško cerkev. Da. Ali je pa to že trn v peti za gospoda državne-ga kancelarja? Nemškim jezuitom predbacivajo, da so „mednarodnega značaja.“ Tudi te trditve ne dokaže. Za to hudo žaljenje, ki je tem hujske, od čim višjega mesta prihaja. Po besedah državnega kancelarja so jezuitje sovražniki razvoja moderne državne ideje. Kako pa državni kancelar to tomači, o tem ni po časopisih ne sluha, ne duha. Če misli s tem na ateistično državo, ki razdira prestole kronanim knezom, potem se temu ne upirajo samo jezuitje, ampak tudi sam državni kancelar.

In če nalajje trdi, da je imel red jezuitov že spore z raznimi vladami držav, potem ni to glavno vprašanje, ampak glavno vprašanje je, kdo je zakrivil te konflikte in na čegar strani je bila sila in nasilje?

Še neko drugo smolo je imel državni kancelar v svojem govoru. Komaj je obljubil, da se zakon o jezuitih ne bo poostiril, že so na Badenskem prepovedali predavanja znanega jezuita Cohausa, ki jih je smel do sedaj povsod neovirano imeti. Tudi v sodni državni deželi mu tega niso zabranili. Že sto let sem se na Badenskem vlada ni prav nič ozirala na verski čut katoličanov, zato ni čudo, da so se badenski katoličani že marsičesar navadili. Badenska je dandanes, kar se tiče katoliške težnje in pa želj, najbolj nazadnjaška država med vsemi na Nemškem, če tudi ima katoliško večino prebivalstva. Še celo protestantovska Pruska, v kateri tvori vendar protestantovsko prebivalstvo pretežno večino, je v tem oziru veliko bolj tolerantna, kako pa Badenska, katere prebivalstvo tvori 60% katoličanov.

Nemški centrum je izvajal iz postopanja vlade svoje posledice. Izrazil ji je nezaupnico in se bo po tem ravnal. Nasprotniki si sedaj ubijajo glave, kaj bo sedaj ukrenil centrum. Centrum bo dovolil državi to, kar je državnega, odrekel bo pa državi vse ono, kar bi utegnilo biti v dokaz zaupanja v vlado. Na zborovanju centra v Monakovem so se merodajni krogi javno izrekli, da bo centrum dovolil tudi v bodoče državi vse ono, kar se tiče državnih potrebsčin, kar rabi država za varstvo, za notranji državni red in za ljudski blagor. Toda vlada ima še marsikatero druge želje in zahteve, katere zamorejo dovoliti le prosto izvoljeni zastopniki ljudst-

ia, me izvlekla iz luknje, pograbila sekiro in mi zagrožila: „Sedaj pa le hitro izpod strehe, drugače še dobiš s sekiro!“ Kaj sem si hotel; baba je bila mlajša in močnejša, povrh pa še oborožena. Pobral sem jo, kar so me nesle stare pete po lestvi navzdol, še ozrl se nisem. Požgal bi bil baburici tisto noč kajšo, tako me je ujezila. Toda hudimer v ženski podobi, gnala me je s sekirico daleč v gozd in gotovo celo noč stražila kajšo. Kaj sem hotel, mustač ni bilo, da mi še le duše ni bila pregnala. In brez rus si nisem upal domov, ampak sekal sem še več nego 14 dni pri Prater Irglu steljo, dokler se mi niso mustače za silo porastle.“

Gospod so se smejali tej povesti, vendar Barakovec je zagotavljal, da to ni za smeh, ampak bridka resnica.

„No, pa ker sva že pri strahovih“, pravi Barakovec, „naj mi še oni povejo, če jih je že kedaj strašilo?“

Gospod so odkimali.

Barakovec pa je potrenil z očmi, pljunil v razbeljenega gašperja, da je kar začvrčkalo in hitro nadaljeval:

„Harum tete, ravno nocoj naju še lahko straši, ker ravno v tem hlevu se zbirajo vsi strahovi celega Radla.“

Župnik so se neverjetno nasmehnil, kar je pa ujezilo vernega moža, češ:

„Naj se nikar norca ne delajo. Kode je pa bilo. Pred leti je gnal tod mimo po noči kozo iz Ivni-ka Krakerjev Matevž. Ravno pred tem hlevom se pa mu je kozača ustavila in ne z lepa, ne z grda ni šla naprej. Later je začel kleti, koza se mu pa je utrgala, jo udrila navzdol, iz hleva pa je prišel Matevžu nasproti grozen pes, ki ga je hotel požreti. K sreči je se bil later toliko pri pameti, da se je hitro prekrižal in pes se je silno rohneč vrnil nazaj v hlev. Matevž jo je potegnul domov. Koze ni nikdar več videl, pa tudi kolne ne več od tedaj. Kaj, ko bi

še ta presneti pasji kosmatin naju nocoj pregnal? E, pa saj res, skoraj bi bil pozabil, da imajo oni „žegnane“ zoper strahove. Gotovo so bili oni v Mariboru posvečeni?“

Gospod so pokimali. Barakovec pa pristavi:

„Mariborski žegni so itak boljši, kakor pa so graški.“

Oba sta obmolnila in utrujena zdehalo. Jela pa sta zopet čebljati in prišla na fatvino.

Barakovec je bil ravno v sredi povesti: Kode je odvajal Švare Nacla kraje; pa se mu je naenkrat zazdehalo, glava mu je omahnila na stran, in spodnja čeljust se mu je pobesila navzdol in zasmrčal je. Vlekel je žreto za vse remšniške čevljarje.

Gospod ga tudi niso več budili, ampak sami utrujeni so se tudi zleknil po slami in zaspali.

II.

Kako da sta spavala naša utrujena popočnika sama nista dobro vedela.

Prvi je skočil po koncu oče Barakovec, si omeneal oči, zaslonil ubljo z desnico in prav pazno poslušal.

„Jezus, Marija“, je zaklical in dregnil gospoda pod rebra.

Župnik so ga nevoljni vprašali, če ga luna trka, ali kaj, da nima miru?

„Naj ne posluhnejo še oni“, se je opravičeval Barakovec, „če nisem imel sinoči prax, ko sem jim pravil, da bo še prišel ta peklenški pes nad naju. Le poslušajte!“

Oba sta utihnila in tuči gospod župnik so poslušali.

Kmalu je zopet nekaj podrapalo po durih z glasnim:

„Draps, draps.“

Skočila sta oba po koncu in — smuk, — že sta tičala v hlačah in jo ubrala proti durmi.

Zopet sta poslušala tiho, pa vse — mirno.

(Konec prih.)

va, in pri katerih pride v poštev zaupanje ljudskih zastopnikov do vlade. Na kak način se bo to v posameznih slučajih zgodilo, bodo pokazali prvi meseci novega leta.

Le en izhod iz te zagate je: Proč z zakonom o jezuitih.

Premirje — Mirovna pogajanja. — Mednarodni položaj.

V posebnem članku že razmotrivamo vedno ugodnejši politični položaj in kar je z njim v zvezi. Naj tukaj samo še omenimo, da med Grčijo in Turčijo še ni sklenjeno premirje. Grško brodovje je v zadnjem času postalo celo nekam izredno živahno in prihajajo poročila o „pomorskih bitkah“, ki so si pa tako nasprotujoča in širokoustna, da se jih ne more smatrati za resne. Gotovo je samo to, da Grčija noče skleniti premirja v sporazumu z Balkansko zvezo. Mirovna pogajanja se pa vsled tega zavlačujejo, ker čakajo turški pooblaščenca na nove direktive iz Carigrada in je bila zato večerajšnja konferenca odgojena do sobote. Ugodnejša so pa poročila o reuniji veleposlanikov, ki obeta pripomoči veliko k mirni rešitvi mednarodnega položaja.

Mirovna pogajanja.

Vzrok, da so bila mirovna pogajanja v ponedeljek odgojena do četrtega, leži v tem, da so turški delegati izjavili, da nimajo pooblaščenja pogajati se z Grško. Balkanska zveza pa je vstrajala na tem, da se udeleži mirovnih pogajanj tudi Grška. Domneva se, da hoče Turčija na ta način pogajanja še zavleči, da izpopolni svoje priprave pri Kataldži. Cela situacija je zelo resna, toda še ne popolnoma brezupna.

London, dne 18. decembra: Ko so pri večerajšnji mirovni konferenci delegati prebrali svoja pooblastila, je Rešid paša prebral pooblastilo, v katerem je bil samo pasus, da se turški delegati pogajajo z delegati Srbske, Bolgarske in Črnogore. Danes, ki je imel ravno predsedstvo, je takoj izjavil, da je pooblastilo nepopolno. Rešid paša je odgovoril, da se Turčija tako dolgo z Grško ne more pogajati, dokler je Turčija z Grško v vojnem stanju. Danes je nato izjavil, da ta izgovor ne sme in ne more obveljati. Osman Nizam paša je predlagal, da naj se prične razprava z Bolgarsko, Srbsko in Črnogoro, med tem pa naj da turška vlada svojim delegatom novo izjavo. Danes se je temu protivil ter je izjavil, da se bodo vršila pogajanja skupno ter da se preloži seja na četrtek, da izpopolne turški delegati pooblastila, ali pa se pogajanja sploh ne vrše.

Predsednik bolgarskega sobranja Danes se je po večerajšnji seji izrazil sledeče: Če hoče Turčija zavlačevati mirovna pogajanja, se prav lahko zgodi, da se vidimo v kratkem pri Kataldži. Sedaj smo še prišli sem z namenom, da pustimo Turkom Carigrad in del Tracije. Če se Turčija v kratkem ne spame tuje, pridemo nazaj in Turčija izgine popolnoma iz Evrope.

Po vesteh, ki so prihajale včeraj, dne 19. dec., o mirovnih pogajanjih, je položaj zelo kritičen. Iz Londona se poroča, da je velika negotovost znak razpoloženja, ter da bo moralo priti do premirja še med Turčijo in Grško, če se hoče, da se mirovna pogajanja nadaljujejo. V Carigradu in v Atenah je sedaj odločitev, kajti cela Balkanska zveza je solidarna.

Iz Carigrada se poroča:

V vojnem ministrstvu se smatra zopetni izbruh sovražnosti za gotovo stvar. Spor med Grčijo in Turčijo se označuje kot prvi korak za razbitje pogajanj.

Včerajšnja (dne 19. t. m.) mirovna konferenca se je pričela ob 4. uri popoldne pod predsedstvom grškega delegata, ministrskega predsednika Venizosa. Trajala je le kratko časa in je bila preložena na soboto, ker so turški pooblaščenca izjavili, da še niso dobili navodil od svoje vlade, ki je že odposlala posebnega kurirja iz Carigrada, kateri je pa še med potom in še ni došel v London.

V soboto popoldne bo sprejel angleški krajji delegat v svoji palači.

Oficijelni komuniké, ki so ga izdali delegatje o četrtekovi seji, pravi, da so delegatje verificirali zapisnik o drugi seji mirovne konference.

Reunija veleposlanikov.

Ob enem z mirovnimi pogajanjmi se je v ponedeljek pričela v Londonu konferenca veleposlanikov. V ponedeljek popoldne ob 3. uri so se veleposlaniki pod predsedstvom državnega tajnika Greyja zbrali k prvi seji. Posvetovanja so tajna. Domneva se, da se bo konferenca lotila najprvo najbolj kočljivih vprašanj.

Včeraj ni imela reunija nobene seje. Zadržna seja pred prazniki se vrši danes ob 4. uri popoldne.

Vkljub tajnosti, ki vlada v reuniji veleposlanikov, se je vendar izvedelo, da je imel pogovor o najbolj perečem vprašanju, to so vojaške priprave med Avstrijo in Rusijo, dober potek. Z zadovoljstvom se lahko konstatira, da je vladal včeraj živahen

pogovor med nekaterimi veleposlaniki in mirovnimi delegati. Pri tem se je dozdevno najbolj razmotrivalo pereče vprašanje o samostojnosti Albanije in o srbskem pristanišču ob Adriji. Pri teh pogovorih, katerih sta se udeležila posebno ruski in francoski veleposlanik, so se pokazali Srbi kot zelo spravljivi in upati je, da bo reunija veleposlanikov na ta neposredni način ugodno vplivala na mirovne delegatje, da se ohrani evropski mir.

Afera Prochaska.

Vsi dunajski listi se obširno bavijo s proslulo afero konzula Prochaska in priznavajo zdaj, da se je ta afera grdo zlorabljala v svrhu hujskanja proti Srbiji.

Celo „Neue Freie Presse“, ki je načelovala ti protisrbski kampaniji in jej dajala najresnejši značaj, piše sedaj, da je obžalovati, da se je ta dvomljiva afera tako grozno razblinjala v svrhu razgrevanja javnega mnenja, dočim bi bilo mnogo modreje, ako bi bili ono patrijotično zgražanje prihranili za druge, tega bolj vredne prilike.

„Arbeiter-Zeitung“ pa zaključuje svoj obsojajoči komentar, rekši, da je slučaj Prochaska tako diskreditiral državo pred vnanjim svetom, kakor bi jo kaka izgubljen bitka.

Iz Dunaja poročajo listi:

V političnih krogih so sedaj znane vse intrige in hujskarije, ki so izhajale iz dunajskih krogov zaradi afera Prochaska. Iz zamisljivih virov se poroča, da so izšle vse te intrige direktno iz zunanjega ministrstva in sicer iz tiskovnega urada, kjer so bile te hujskarije naravnost organizirane pod vodstvom šefa presbiroja, dvornega svetnika Kanje.

Ta razkritja so napravila na nemške poslance naravnost konsternirajoč vtisk. Karakteristično je, da piše „Vossische Zeitung“, ki je bila prva ptegnjena od presbiroja, sedaj ljut članek prof. Avstro-Ogrski.

„Vossische Zeitung“ piše med drugim: Dunajski zunanji urad je doživel po svoji lastni krivdi brezprimerno veliko blamažo pred celim svetom. Da je bilo dunajsko prebivalstvo razburjeno, je opravičljivo, neopravičljivo pa je, da se laže zunanji urad. Posledice te moralčne batalje bo Avstrija še kruto občutila.

Dunajski listi še vedno obširno razpravljajo o komuniketu glede Prochaskove afera. Sedaj so si že vsi na jasnem, da je bilo vse govoričenje o srbskih nasilstvih neutemeljeno. Vsi resni in tudi oficijozni listi se obračajo proti vladi in vprašujejo, čemu že prej ni podala primernih izjav, da bi se javnost ne bila toliko razburjala. Trde, da je postopanje vlade povzročilo državi več gnotne in gospodarske škode, nego bi je bila mogla napraviti Srbija.

Položaj pri Kataldži.

Bolgarska vojska pred Kataldžo veselo praznuje. Vse vojaštvo s častniki in zdravniki prebiva po hišicah, napravljenih iz zemlje. V bližini teh-le koč so nameščeni divizijski bolniški oddelki, ki so z vsem potrebnim preskrbljeni. Zvečer si kuhajo čaj ali juho, drugi si pečejo celo čevapčiče (mesna narodna jed). Dolge noči si krajšajo s sviranjem na piščali in gajde.

Odrin.

Pred Odrinom je vojaštvo deloma nastanjeno po bližnjih vaseh, iz katerih se je prebivalstvo zaradi nevarnosti izselilo. Tem vojakom že celo ni nobene sile.

Balkanska zveza.

Grški poslanik v Rimu je dopisniku „Piccola“ izjavil:

Balkanska zveza nastopa v Londonu nasproti Turčiji solidarno. Spori med Bolgari in Grki radi Soluna so mogoči, toda se bodo poravnali. O tem, da bi Turčija mogla s ponudbo, da Albanijo izroči Srbiji in Grčiji, da za to obdrži Tracijo, zavestnike razdeliti, ne more biti govora. Kar se tiče Albanije, bomo njeno neodvisnost priznali, ako bodo velevlasti tako hotele, toda vprašanje meje bo delalo velike težave. V Albaniji prebivajo tudi Grki in Srbi in teh ne bomo pustili Albancem.

Doživljaji dunajskega inženirja.

Na Dunaj se je vrnil pred nekaj dnevi inženir Marko Jons, ki je bil čez eno leto v Skoplju, zaposlen pri gradbi železnice. On pripoveduje zelo zanimivo:

Dne 24. oktobra sem bil v Semenište Han, kakih 30 kilometrov od Skoplja. Zjutraj na vse zgodaj me pokliče moj sluga Osman, velikanski Arnavt, in mi zakliče v sobo: „Gospod, hitro vstanite, iti moramo v Skoplje. Srbi pridejo.“ Jaz nisem mogel še tega verjeti, toda na ulici sem videl celo trumo vojakov, ki so pribežali izpod Kumajnova in že bežali proti Skoplju. Povedali so nam ti, da so Srbi zmagali Turke in prodirajo silno hitro naprej.

Odhajali smo. Na cesti se je vse trlo bežečih turških vojakov. Razbiti so bili voji in razcapani, sestreljeni, nad njimi pa so krockali gavrani svojo mrtvaško pesem. Vlekli so se bolj kot šli, konji in jezdeci so padali v jarek in prosili milosti, dasi še ni bilo Srbov v bližini.

Zjutraj okoli 7 ure smo dospeli v Skoplje. V mestu je vladalo silno vznemirjenje. Ulice so bile polne Arnavtov in pobeglih turških vojakov. Krist-

jani so se poskrili v svojih stanovanjih, ker so se bali, da bi jih Turki ne masakrirali. Šel sem kar v centralno stavbeno pisarno, kamor smo se zaprli in čakali. Pripravljene smo bili na vse.

Ceste so se vedno bolj polnile z begunci. Situacija je postajala vedno bolj resna in nevarnejša. Strah je zavladal nad celim mestom. Bali so se pa Turki, bali Arnavti in v strahu so se poskrili tudi kristjani. Nepréstano so prihajali v mesto begunci, ki so poročali o silnem porazu turške armade in o prodiranju Srbov.

Poveljnik artilerije v Skoplju se je vendar še toliko ojunatil, da je peljal svoje topničarstvo (18 topov) pred kolodvor. Stali so tam turški vojaki in čakali. Toda na obrazih se jim je poznal strah, ki je prevzel vse prebivalstvo. Mi smo sedeli v naši hiši in čakali, kaj se zgodi. Da počei v Skoplju kak strel, ni nič posebnega. Prebivalci so tega vajeni, ne razburjajo se, k večjemu, da se umaknejo sosedi v svoje hiše in zapro vrata. V tem slučaju pa je počil strel, ki je bil usoden. Videli smo po strelu vojake, ki so brez povelja instinktivno z mrzlično hitrostjo razpregli konje, jih zasedli in pobegnili iz mesta. Ostali so samo topovi. Naenkrat je postalo mesto mrtvo, kot bi bilo zakleto, kristjani in Turki so bili poskriti in zabarikadirani v svojih hišah, a vojaki so pobegnili in le peket posameznega jezdeca, turškega begunca, ki je dirjal skozi mesto, je semtertja motil grobno tišino, ki je zavladala nenadoma nad mestom.

Čakali smo in čakali, toda zaman, Srbov ni bilo. Drugo jutro so se pojavili na trgu in kolodvoru Turki domačini. Napadli so kolodvor, kradli po mestu, da, celo granate so nosili domov, češ, kar je ljudstvo plačalo, je naše, če so vojaki pobegnili. A kristjani se niso smeli prikazati na ulico, kdor pa se je predrznil to storiti, je plačal z življenjem ali vsaj s težkimi ranami. Silno težko smo pričakovali prihod Srbov. V mestu je zavladala popolna anarhija in bati se je bilo, da se prične splošen — poboj.

Končno popoldne enkrat po mučnem čakanju, sta prišla v mesto dva srbska jezdeca. Bliža se mestu srbska armada, na čelu ji prestolonaslednik Aleksander. Poslaniki in konzuli v Skoplju so šli izven mesta, da sprejmejo srbskega prestolonaslednika in da ga prosijo, da naj hitro napravi v mestu red in napravi konec temu neznosnemu stanju. In med tem se je razširila po mestu ta novica. Turki so se poskrili, Bolgari in Srbi pa so šli na ulice, okrasili so v naglici hiše s cvetjem in zastavami.

Sprejem srbskega prestolonaslednika Aleksandra in srbske armade je bil nad vse sijajen. Srbi so v kratkem času napravili popolni red v mestu. Priznati se jim mora, da so izvrstni organizatorji. Železnica, trgovine, denarni zavodi, vse je naenkrat ozivel.

Vse vesti o kakih srbskih masakrih so — nerresnične.

Politični pregled.

Državni zbor.

Plenarna seja trajala 56 ur. Nov govorniški rekord.

Boj naših poslancev v budgetnem odseku je v sredo in četrtek stopil v ozadje. V tem času je bil na prvem mestu boj čeških radikalcev v plenumu.

Kakor smo že zadnjič poročali, se je v torek ob 11. uri predpoldne pričela plenarna seja, v kateri so pričeli češki radikalci z obstrukcijo. Omenili smo že, da je po dr. Verstovškem pričel govoriti češki radikalec Fresl. Ob enih po noči je seja še trajala in je Fresl govoril dalje. Govoril je nepretrgoma do srede ob 12. uri 5 minut popoldne. Ustvaril je s tem nov govorniški rekord 16 ur. Po Freslovem govoru se je seja nadaljevala in se je nadaljevala tudi češka obstrukcija. Končala se je generalna debata in prešlo se je v sredo popoldne v specialno. Med drugimi govorniki sta govorila zopet dva češka radikalca dr. Hübschmann in Stribrny. Prvi je govoril 5, drugi 9 ur.

Po dveh dneh in dveh nočeh, skupaj 56 urah, se je večinskim strankam po velikem naporu in trudu — veliko številu poslancev je moralo biti nepretrgoma v zbornici, kjer so tudi spali — posrečilo zlomiti obstrukcijo čeških radikalcev. Včeraj popoldne ob pol treh je zbornica pričela glasovati o drugem branju zakona o vojaških dolžnostih, ki je bil po dolgotrajnem glasovanju z večino glasov tudi sprejet.

Ob 7. uri zvečer je bila seja zaključena po 56 urah.

Danes je zopet seja zbornice. Po plenumu zboruje budgetni odsek, v katerem ima dr. Korosec besedo.

Seja budgetnega odseka je bila že določena na včeraj po plenumu. Na zvijačen način se je hotelo pustiti govoriti dr. Koroseca, dokler bi hotel, samo da bi na ta način izgubil besedo. Naši poslanci so pa pravočasno izvedeli za to namero in je bil poslanec Gostinčar takoj pripravljen za obstrukcijo v plenumu. Pri imunitetnih zadevah, ki so prišle na vrsto po zakonu o vojnih dolžnostih, je bil že začel govoriti. Tega so se večinske stranke vstrašile in so sprejele dogovor, da se vrši seja budgetnega odseka še le danes.

Zakaj je Schemua moral iti?

„Tagespost“ izve iz baje zelo dobro informirane vira, da je Schemua, ki je bil poslanec s posebno politično mislijo v Berlin, dosegel tam popoln nevspeh. Grof Berchtold je namreč zasledoval namen, da jaadransko vprašanje reši sam s Srbijo, a Nemčija pa je Schemui odgovorila, da to ne smatra za oportuno in da vidi v mobilizaciji Rusije le priprave za vsako eventualnost, ne pa agresivnih namenov. Nemčija je izjavila, da se ji zdi primernejše, če se avstrijsko-srbski spor reši na posvetu vesil. Ker so na Dunaju krivdo na tem nevspehu pripisovali Schemui, je slednji moral odstopiti.

Kovacs — oproščen.

Pred porotniki v Budimpešti je stal v pričetku tega tedna opozicijski poslanec Kovacs, ki je, kakor znano, v ogrski zbornici streljal na zborničnega predsednika grofa Tiszo. Po daljši razpravi je bil Kovacs — oproščen. Opozicijski poslanci so pozneje šli v Kovacsevo stanovanje in so ga slavili. Lepa morala! V vladnih krogih so indignirani in se jeze na porotnike.

Raznoterosti.

Promocija. Včeraj, dne 19. t. m., je bil promoviran na graški univerzi za doktorja prava gospod Niko Oberman, član slovenskega kat. akadem. društva „Zarja.“ Čestitamo.

Iz politične službe. Namestnijski konceptni praktikant Ervin Kropaček v Slovenjgradcu je predstavljen k ptujskemu okrajnemu glavarstvu.

Smrtna kosa. Dne 19. t. m. je umrl v Trstu 60-letni slovenski poslanec in tržaški mestni svetovalec Alojzij Gorjup.

Naš patriotizem. V svojem govoru, ki ga je imel v torek zvečer v državnem zboru, je prabil dr. Verstovšek naslednje resnice, ki se z njimi povsem strinjamo: „Naš patriotizem je globoko vkoreninjen v čustvih ljudstva in nikakor ni podoben onim hura-patriotom, ki se v sedanjem času delajo tako korajžne. Mi čisto dobro vemo, da bodo te vrste patrioti za svoj „patriotizem“ dobro plačani. Slovensko ljudstvo pa je patriočno po svoji zgodovini in za svoj patriotizem ne bo dobilo plačila, zaradi plačila tudi ni patriočno. Ampak iz tradicijske zvestobe, ki je nad vsak dvom vzvišena. Naš položaj je zato težaven, tembolj ker se dobro zavemo svoje naloge, da patriotizem med našim ljudstvom vzdržimo, vlada pa nas na vseh poljih zatira. Ako pa se nam očita, da hočemo parlament z obstrukcijo v budgetnem odseku razbiti, moramo pripomniti, da je ravno ta parlament pomagal Jugoslovane zapostavljati in da parlament ni storil nič pozitivnega. Za tak parlament ni nobena škoda, če ga ni, ker ni prav nič produktivnega ustvaril. Mi bomo glasovali za zakon o vojaških služnostih, toda bomo ob enem izrazili svoje nezadovoljstvo nad nezakonitostmi, ki so se vršile v budgetnem odseku.“

Dunajski župan dr. Neumayer je podal demisijo. Včeraj popoldne je poslal prvemu podžupanu dr. Porzerju pismo, v katerem mu naznanja svoj odstop. Stori je Neumayer svoj korak, ker se je javilo proti njemu vedno več nasprotnikov. Očitno se mu je zlasti, da njegovo privatno življenje ni tako, kot bi moralo biti. Tudi korupcijske nagone se mu je oponašalo, zlasti od socialdemokratske strani. In če prav krščanski socialci je bil Neumayer hud Nemeec in ni treba Slovanom nič žalovati po njem. Kakor znano, je bil Neumayer po daljši sedis vacante prvi dr. Luegerjev naslednik. Volitev novega župana bo v ponedeljek, dne 23. t. m. Kdo bo izvoljen, se še ne ve. Sliši se imena dr. Weisskirchner, dr. Porzer, Steiner itd.

Pametna beseda. V Nemčiji se presdja jugoslovansko vprašanje veliko treznejše in pravičnejše, kakor to dela naš nemški šovinizem in z njim združena nemškutarija. Znani nemški publicist Harnack Otto piše v reviji „März“: „Največja napaka, ki jo more Avstrija nasproti Jugoslovonom narediti, je že žal od enega leta sem postala žalostna navada: politično in pravno zatiranje v prilog nenasitnim Mažarom. Ako hoče Avstrija svojo zgodovinsko in geografsko nalogo na Balkanu mirno vršiti, je prvi pogoj, da zopet napravi mir z Jugoslovani v njenih lastnih mejah.“

Za „Rudeči Križ“ je poslal našemu uredništvu velečastit gospod Matija Karba, župnik v Zrečah, znesek po 28 K 69 vin., katere so darovali: č. gospod župnik Karba 5 K, častiti gospod kaplan Škofič 2 K in 21 K 69 vin. so pa darovali dobri župljani v Zrečah. Bog plati.

Zgodovinsko društvo za Slovenski Štajer ima dne 29. decembra, ob 3. uri popoldne, v mariborski čitalnici svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je predavanje gospoda dr. Medvedca: Slomšek in njegovo delo v zgodovini štajerskih Slovencev; potem volitev odbora, poročilo o društvenem delovanju in slučajni predlogi.

Vabilo na III. slovenski protialkoholni kongres, ki ga priredita Protialkoholna zveza „Sveta vojska“ in Društvo zdravnikov na Kranjskem ob 10-letnici protialkoholnega gibanja na Slovenskem. — Čas kongresa: nedelja, dne 29. in ponedeljek, dne 30. decembra 1912. Kraj zborovanja: velika dvorana hotela „Union“ v Ljubljani. Vhod od spredaj: z Mik-

lošičeve ceste. I. Nedelja, dne 29. decembra: Ob 7. uri v stolnici tiha sv. maša v namen kongresa. Pričetek zborovanja ob 9 uri popoldne. Razpored: a) Popoldne: Otvoritev. Nagovor predsednika Društva zdravnikov dr. Demetra viteza Bleiweisaja Trsteniškega. Nagovori oficijelnih zastopnikov. Pozdrav zastopnika hrvaške protialkoholne organizacije. Referati: 1. Janez Ev. Kalan: Zgodovina protialkoholnega boja na Slovenskem. 2. Dr. Avgust Levičnik: Alkohol in tuberkuloza. 3. Cesarski svetnik Gustav Pirc: Alkohol v kmetijsko-gospodarskega stališča. 4. Dr. Otmar Krajec: Alkohol in poškodbe s posebnim ozirom na izkušnje na balkanskih bojiščih. b) Popoldne: 5. Sodni svetnik Fr. Milčinski: Alkoholizem, kapitalizem, birokratizem. 6. Dr. Anton Schwab iz Celja: Poljudna zdravniška predavanja o alkoholizmu. 7. Učiteljica Antonija Štupca (Maribor): Ženstvo v boj proti pijančevanju. 8. Skioptične slike o alkoholizmu. Kaže in razlaga L. Puhar. K temu predavanju je povabljeni posebno delavstvo. Zborovanje društva zdravnikov ob 6. uri zvečer v „šrebrni dvorani.“ Zvečer v deželnem gledališču vprizoritev iz francoščine prevedene drame „Ubijalec“ (alkohol) v petih dejanjih. Začetek ob pol 7. uri zvečer. — II. V ponedeljek, dne 30. decembra: Pričetek ob 9. uri zjutraj. Razpored: a) Popoldne: Otvoritev. Nagovor predsednika Društva zdravnikov. Referati: 1. Ravnatelj dr. Janko Bezjak (Gorica): Vpliv alkohola na vzgojo. 2. Učiteljica Antonija Štupca: Sveta vojska v šoli. 3. Nadučitelj Rudolf Horvat: Alkoholizem in politika. 4. Katehet Ivan Tomažič: Alkoholizem v katehezi. b) Popoldne ob 2. uri: 5. Dr. A. Schwab: Fiziološki učinki alkohola na človeško, posebno na otroško telo. Demonstracija s preparati. 6. Učitelj Miloš Svanjak (Koroško): Alkoholizem na Koroškem in narodna obramba. Nato: občna zboru duhovske in učiteljske protialkoholne zveze. Razgovor: a) Zakaj protialkoholno delo tako počasi napreduje? b) Kako doseči, da bi se delo po celi deželi intenzivno začelo? c) Katero orožje proti pijančevanju dajejo sedanje postave? d) Slučajnosti. Oficijelni zastopniki in zastopniki društev so naproseni, da bi se hoteli v prednji dvorani prigrasiti, da dobimo pregled oficijelnega zastopstva. Za ponedeljek so posebno še povabljeni gospodi učitelji in katehetje, vstop pa je dovoljen vsakomur. Posebej so še povabljeni izvenkranjski Slovenci, ker shod je vseslovenski. V ponedeljek, ob 1. uri popoldne, v večki dvorani sestanek izvenkranjskih zastopnikov, kjer se bodo zasnovele pokrajinske centrale za Štajersko, Koroško, Goriško in Tržaško — Opozarjamo naše čitatelje na ta velevažni shod z željo, da se ga oni, ki imajo čas in prilžnost, udeležijo. Kongres je vseslovenski. Referenti so izbrani iz vseh pokrajin. Protialkoholni boj je polje, ki kliče vse na delo, vse narodne delavce, je eminentno narodno, rodoljubno in socialno delo. Po vojski na Balkanu na vojsko proti alkoholu s tistim pogumom, kakor so se naši južni bratje borili proti Turku.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju so v času od 1. do 13. decembra 1912 darovali: 100 K: dr. Ivan Regen, c. kr. profesor na Dunaju; po 20 K: Ivan Nabernik, c. kr. sodni svetnik v Ljubljani in dr. Anton Gregorič, državni in deželni poslanec v Gorici; po 15 K: dr. Josip Tičar, zdravnik v Kranjski gori, in Janez baron Roscher-Rath, c. in kr. podpolkovnik v miru v Celovcu; po 10 K: dr. Franc Jankovič, deželnega glavarja namestnik v Kozjem, dr. Stanko Lapajne, dv. in sodni odvetnik, Vida Lapajne, oba na Dunaju, inženir V. Remec v Ljubljani, dr. Otokar Rybar, državni in deželni poslanec v Trstu, Ivan Ilc, c. kr. pol. svetnik na Dunaju, dr. Janko Serbec, zdravnik v Celju, dr. Josip Vilfan, odvetnik v Trstu, Rajko Arce v Ljubljani, Josip Pauer v Braslovčah, dr. F. Rosina, odvetnik, dr. P. Turner, oba v Mariboru, primarij dr. Ivan Jenko v Ljubljani, Karel Žavnik, cesarski svetnik itd. v Kranju, ekse. iml. Ivan Lavrič na Dunaju, dr. Franc Kos, profesor v pokoju v Gorici in lekarnar Piccoli, v Ljubljani; 5 K: dr. F. Kac, zdravnik v Mariboru; po 5 K: Ivan Mejač v Ljubljani, dr. Matija Lavrenčič v Komnu, dr. Fr. Perne, profesor verouka v Kranju, Rado Lah, pristav deželnega kulturnega nadzorstva v Trstu, A. Šarabon, L. Mikusch in inženir Matko Prelovski, m. višji stavbeni komisar, vsi v Ljubljani, dr. Konrad Janežič, odvetnik v Vojskem, dr. Jakob Toplak, sodni svetnik v Ljubljani, Štefan Podboj, prof. v Celovcu, Minka Hrašovec-Homan v Radovljici, dr. Josip Barle, notar v Kozjem, P. Maljdič v Jaršah—Mengešu, dr. Alojzij Kraigher, zdravnik pri Sveti Trojici v Slov. goricah, ing. chem. F. Turk, ravnatelj v Ljubljani, Anton Svetina, notar v Pliberku, Ivan Munda, c. kr. deželni veterinar referent v Ljubljani, Otmar Skale, c. kr. okrajni višji živno-zdravnik v Novemestu, Ivan Šerli, c. kr. namestniški svetnik v Pazinu; po 4 K: Štefan Klun v Ljubljani, Josip Rudož na gradu Tolstivrh, pri St. Jerneju, knjigarna L. Schwentner v Ljubljani, in Cili Mejač v Mojlingu pri Dunaju; po 3 K: Franc Martelane, c. kr. okrajni višji živnozdravnik v Tolminu in Viktor Engelman v Smartnem v Tuh.; po 2 K: Matilda Sebenikar na Uncu, Ivan Engelsberger v Tržiču p. Kr. in Rudolf Pevec v Mozirju; vsega skupaj 469 K. Društveni odbor potrjuje z iskreno zahvalo prejem vseh teh darov in prosi v imenu bednega dijaštva novih, na razposlane položnice ali na naslov prvega blagajnika: dr. Stanko Lapajne, —

dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I., Bräunerstrasse 10.

Avstrijska in ogrska živinoreja.

Živinoreja pri nas v Avstriji vkljub raznim podporam, še vedno ni na tisti stopinji, kot bi morala biti. Dosti je kriva še vedno vlada, dosti pa še tudi ljudstvo samo, ki se drži svojih stajkopitnih navad. Kdo se briga na deželi za snago in čistost v hlevih, kdo za pravo gnojenje, kdo za dobre pašnike? Z malimi stroški se dajo doseči dobra gnojilšča in gnojnica bi ne curljala okoli po vašeh in po cestah, v sramoto in škodo vaščanov. Hlevi bi morali biti snažni, ne polni blata in mokrote, da se živina vdira do kolen v to mokro nesnago. Kako potem hočemo imeti lepo pitano živino. Hlev slab, krma slaba. Gnoja nič, kup suhega listja leži pred lišo, to imenujejo gnoj, boljši del teče in smrdi po celi vasi. Tu je nujno potreba reforme in to sicer korenite.

Z zadnjim ljudskim štetjem leta 1910 se je izvedlo tudi štetje domače živine, ki v resnici ne kaže nikakega napredka v zadnjih desetih letih. Res, da je bilo v zadnjem času parkrat pomanjkanje krme, dosti kmetovalcev je prodalo svojo živino tudi rajdi visoke cene, a druge ni več kupil. Kravo je prodal in mesto da bi kupil telico in zopet kaj pridelil, je denar poprčkal in sedaj je hlev prazen in travniki pusti. Žalibog, da je dosti takih kmetovalcev tudi v naši deli. Sedaj si ne morejo več tako lahko pomagati, ker je živina draga in denarja ni lahko dobiti. Štetje iz leta 1910 nam kaže za našo Avstrijo sledeče podatke:

vrsta:	1900	1910
goveđa	9,511.170	9,159.808
svinje	4,672.654	6,431.966
ovce	2,621.026	2,428.586
koze	1,019.664	1,253.650

Te številke, ki sicer veljajo le za Avstrijo — brez Ogrske, — so jako splošne, a vendar vidimo, da je padlo število goveđe živine in število ovac. In ravno ti dve vrsti pridete kot živilo skoro največ v poštev, če tudi se v naših krajih kolje le malo drobnice. Omenjena statistika je sicer dokaj nenačnena, a iz nekaterih podrobnih seznamov se da doznati, da pada ravno najbolj število male živine, ki bi morala biti za rejo. To padanje je v primeri z naraščujočim številom prebivalstva naravnost usodopolno, kajti jasno je, kam pridemo, ako se ta proces nadaljuje.

Statistika na Ogrskem je v dostih ozirih bolj zanesljiva in tudi boljše izvedena, ker se ne ozira le na skupno število živine, ampak tudi na posamezna plemena. Iz tega pa je razviden velik napredek ogrske živinoreje, katera se je v zadnjem času z vso močjo vrgla na rejo cikastega švicarskega plemena, katero se je pokazalo na Ogrskem kot najboljše. Domače ogrsko plemo je padlo v zadnjih 15 letih za 2,000.000; zato pa je cikasta pasma od enega milijona poskočila skoro na 2,000.000 glav.

Vidi se iz tega, da se na Ogrskem vrši vsa stvar smotreno in razumno, med tem ko je pri nas živinorejsko vprašanje bolj stvar posameznega posestnika.

Skupno so našli na Ogrskem 1. 1911:

vrsta:	1895	1911
govedo	5,729.483	6,183.424
svinje	6,447.134	6,415.197
ovce	7,526.783	7,696.871
koze	286.392	331.383

Iz tabele je razviden prav lep napredek glede števila glav — razen pri svinjah, kjer je padlo število za 31.937 kosov. Celotno tedaj stoji ogrska živinoreja relativno boljše kot naša, posebno še, ker se tam gleda dosti ne le na število, ampak tudi na plemensko izboljšanje domače živine.

Tudi na Hrvaškem in v Slavoniji je živinski prirastek v zadnjih letih vkljub raznim nezgodam še vendar dovolj znaten, znaša namreč okoli 30 odstotkov. Ako bi ne divjala v zadnjem času tam spodaj dostikrat živinska kuga, bi bili vspehi seveda še dosti lepši.

Tudi na Hrvaškem se je cikasta pasma jako udomačila in potisnila domačo jako nazaj. L. 1895 je bilo domače pasme še nad 3,000.000 glav, l. 1911 pa le okoli 2,000.000. Cikasta pasma pa je zato poskočila od 1,000.000 na 3,590.708 kosov.

V Bosni pa je statistika skrajno nezanesljiva, ker se je vršila v raznih časih in je skupen vspeh jako dvomljiv. Sicer število živine tudi tamkaj raste, a vendar je ta prirastek razmeroma majhen. A temu pa so krive v prvi vrsti čudne gospodarske razmere v Bosni, ki so podobne našim kolonskim; ako bi bili posestniki sami svoji gospodje, bi se tudi živinoreja lažje povzdignila. Zato je tudi iz tega stališča osvoboditev „kmetov“ (kolonov) nujno potrebna in velikega gospodarskega pomena. Statistika nam kaže za Bosno sledeče podatke:

vrsta:	1895	1911
govedo	908.780	1,134.857
svinje	882.973	1,164.029
ovce	595.902	850.485
koze	22.418	95.508

Tedaj skozi in skozi napredek, ki bo v boljših razmerah seveda še dosti večji, kar ne bo le Bosni, ampak skupni državi v korist.

Celoten vtis statističnih podatkov je srečljivi, skoro bi raje rekli nezadovoljivi, (posebno še v Avstriji, kar se tiče goveje živine. Vlada gotovo prav dobro čuti ta kriček nedostatek, zato je v zadnjih letih storila precej dosti, da bi se živinoreja v avstrijskih deželah povzdignila, tako da bi ne bili še prav nič navezani na druge države. Kraji so pri nas ugodni, planinska lega je najravnost divna in vendar ni tistih uspehov, kakor jih imajo druge države, na primer Svica.

Od leta 1910 je vlada dovolila vsako leto prispevek 5.000.000 K, ki se razdele kot podpore pridnim živinorejcem. Najbolj potrebno je, da se povzdigne domača pasma, ali pa uvede primerna nova. Živina, ki dosti porabi in da malo koristi, pa ni za pleme. Stroški so veliki, dohodkov pa je razmeroma malo. Poljedelsko ministrstvo je z ozirom na to ustanovilo štiri mesta za živinorejske nadzornike, kojih naloga je, da skrbe za povzdigo živinoreje, za povzdigo pašnikov, za umno mlekarstvo itd. Tudi za primerne trge in odjemalce je treba skrbeti, — kajti prav dostikrat razni zviti mešetarji kmeta nazejo pri ceni.

Štajersko. Mariborske novice.

Mariborska podružnica Zveze jugoslovanskih železničarjev priredi v nedeljo, dne 22. t. m., ob 4. uri popoldne, v veliki dvorani Narodnega doma božičnico za otroke svojih članov. Pri božičnici nastopi železničarski otroški zbor in tamburaški zbor. Vstop je prost. Mariborsko narodno občinstvo se pa prav uljudno vabi, da se po možnosti udeleži te božičnice. Po božičnici, ob 8. uri zvečer, se vrši pa v mali dvorani Narodnega doma družinski večer, pri katerem nastopi prvič železničarski moški zbor. Na vsporedu je petje, tamburanje, glasovir- in gosli-solo in prosta zabava. Vstopnina za nečlane 40 vin. Ako morda kdo ne dobi vablja, naj vse eno pride. — Odbor.

Pozabljivi inženirji. Pri gradbi novega mostu in pri regulaciji Glavnega trga so zagrešili razni inženirji in drugi stavbeniki nebrojno neumnosti. Ena največjih bo pa gotovo ta, ki se sedaj kolportira po mestu. Pri zgradbi mostu so pozabili kumštni inženirji na vodovodne cevi. Sedaj, ko je most že skoro dovršen in je že vse zasuto, morajo znova izkopavati kanale za cevi. Da to ogromno stane, ni treba povdarjati. Pa saj bodo plačevali davkoplačevalci in zato se taki pozabljivi gospodje za take — malenkosti ne zmenijo.

Posnemajte! Srbski ministrski predsednik Pašić je izdal na časopisje poziv, da naj ne piše sovražno proti avstro-ogrski monarhiji. Ker se nekateri listi teh navodil niso hoteli držati, jih je konfisciral. To postopanje Pašičevo je gotovo lojalno in kaže njegovo miroljubnost. Bilo bi ne prav nič nečastno, če bi se ga pri nas posnemalo. Seveda pri nas se mirnodušno dopuša, da nemško časopisje na vse načine hujska proti balkanskim državam. Poglejte samo „Marburgerco“ in imeli boste še dovolj!

„Slovenska Straža“ ima v ponedeljek, dne 23. decembra, svoj običajni družinski večer pri gospodu Kirbišu.

„Štajerca“ širi. V koroškem prekmestju je neki trgovec, ki sliši na ime Zorko. Ta človek je jako vnet za ptujsko giftno krotu „Štajerca“. Ob sobotah, kadar pridejo špeharji, jih ta mož kar naravnost sili k naročitvi in jim narekuje naslov upravnštva. Svarimo štajercijanskega trgovca, katerega sicer redijo slovenski groši, da neha z agitacijo za ta za naš narod pogubonosni, najbolj neznačajni list, ki se ga splošno smatra samo še za glasilo nezavednih šnopsarjev. Posledice, ki jih znajo naši ljudje izvajati napram takemu agitatorju, niso za trgovca baš prijetne. Razumete?

V društvu katoliških rokodelskih pomočnikov bo v nedeljo, dne 22. t. m., zanimivo predavanje s skriptičnimi slikami o Rimu. Začetek točno ob osmi uri zvečer. Vstopnina prostovoljna. Prostor so v Apothekergasse 6.

Ptujске novice.

Poskušen samoumor. V nedeljo, dne 15. t. m., se je hotel s samokresom ustreliti nek pionirski feldvebel, a se je slabo zaklel. Upati je, da okreva. — Storil je to dejanje baje radi nesrečne ljubezni.

Krčevinsko bralno društvo ima ob enem z Dekliško zvezo svoj občni zbor v nedeljo, dne 22. t. m., popoldne takoj po večernicah v ptujskem Narodnem domu. Na vsporedu je: poročilo odbora, volitev novega odbora, slučajnosti. Za tem govori urednik gospod Franjo Žebot iz Maribora o zanimivem kmečkem vprašanju, potem poučni in šaljni nastopi, ko nečno srečolov, ki bo prinesel marsikomu veselja in smeha. Dobičke sprejema E. Razlag. Naj mnogobrojni obisk vabi uljudno odbor.

Št. Iljske novice.

Ponesrečeni železničar, kateri je prišel pred dnevi v Štorah pod vlak in obležal mrtev, je tukajšnji rojak Rupert Fidler. Bil je oženjen. Rajni je bil naš mož: dober katoličan in Slovenec.

Strašno slaba pota so sedaj po naših klancih. Še človek ne more gaziti po tem blatu, kaj pa še le živina. Če ne bo zemlja zmrznila in zapadel sneg, ne bo nič z vožnjo.

„Straža“ se bere v Št. Ilju v sledečih gostilnah: Celcer. Bauman-Weis in Vaupotič.

Drugi kraji.

Ruše. „Heil die Herren“, je zaklical gospod Jug Südmarkovcem, ki so zborovali pred nekaj leti v naših veleznanih Rušah in udrihali po maki Sloveniji. Vse ruško germanstvo bilo je neizmerno srečno tega nebodigatreba pohoda. Kofiko je ta germanski, kulturni „Volč“ v naše Ruše omike nasjal, razvidimo iz obravnave c. kr. okrajnega sodišča, ki je člane konzorcija hazard-igralcev kaznovalo z ne ravno preveliko kaznijo. Ruški liberalni velmožje, na čelu jim smolniški župan gospod Viktor Glazer, so bili seveda z lepim „vzgledom“ prisotni pri tepežu in nadaljnjih izvajanjih. Je to res že pomilovanja vredno. Bati se je, da se vsled naših gospodarskih nedostatkov vrine katastrofa, ki je niti najspretnejši hazard-igralec in tudi različne bogate banke ne bodo razvzljajale. Gospod Jug?

Sv. Lenart v Slovenskih goricah. Šolarska kuhinja in njeni dobrotniki. Šolarski kuhinji ki se je dne 2. decembra t. l. petokrat otvorila, so darovali sledeči p. n. dobrotniki: „Slov. Straža“ v Ljubljani 50 K, družba sv. Cirila in Metoda 150 K, posojilnica pri Sv. Lenartu 50 K, okrajna hranilnica 30 K, glavna hranilnica in posojilnica 30 K, Sv. Lenart 20 K, dr. Tiplič, dr. Gorišek, dr. Kronvoegel, dr. Leščnik, c. kr. notar Štupica po 10 K, dr. Paunig, A. Zemljica, trgovec, po 6 K, A. Arnuš, gostilničar, Fr. Slana, kaplan, neimenovan, in c. kr. notar Štupica sodnijska poravnava po 5 K, V. Fabjani, c. kr. poštar, 4 K, dr. Lovrec, D. Polič, odv. uradnik, Ignacij Kurboš, posojilnični tajnik, po 2 K, Fr. Golle, posestnik, O. Šifko, posestnica, po 1 K, nabiralnik v trgovini gospoda Zemljica 2 K. Bog plati. Živila so darovali sledeči gospodje posestniki: Iz Partinja: M. Partlič, J. Marhold, F. Krahar, V. Kacjan, V. Grajner, J. Kramberger, V. Mlakar, F. Knezar, F. Tomažič, J. Schönwetter. Iz Lormajna: J. Polič, A. Jančič, M. Štamper, J. Koser, A. Purgaj, A. Gorjup, J. Rop. Iz Šetarjeve: M. Kurnik, J. Počič, J. Ploj, A. Čeh, K. Škof, J. Damiš, Fran Arnuš. Iz Navarde: J. Rop, K. Purgaj, J. Čuček, Iz Sv. Lenarta: A. Zabukošek, A. Šilec, M. Damiš in Fr. Krajnc. Bog plati. Zahvala se izreka tudi posestnikom gospodom: Fr. Arnuš, Fr. Knezar in Fr. Kranar, kateri so zapeljali darovana živila v Št. Lenart.

Sv. Lenart v Slovenskih goricah. (Božičnica.) Tukajšnja petrazredna ljudska šola priredi v nedeljo, dne 22. t. m., popoldne po večernicah, v dvorani gospoda Arnūša božičnico z zanimivim vsporedom. Prijatelji šole in njene mladine ter stariši so najuljudneje povabljeni. Pridite vsi.

Slov. Bistrica. Razpisane so volitve za naš okrajni zastop. Veleposestvo voli dne 20. jan. 1913, mesto in trgi dne 22. januarja in kmečke občine pa dne 24. januarja. Volitev se začne vsakokrat ob 10. uri zjutraj in se vrši v občinski pisarni v Slov. Bistrici. Vsaka skupina voli osem zastopnikov. V mestni skupini voli mesto Slov. Bistrica šest zastopnikov, trg Studence enega in Makole enega zastopnika.

Sv. Jurij v Slovenskih goricah. Bralno društvo „Edinost“ priredi na Štefanovo, dne 26. t. m., popoldne po večernicah božično slavnost. Na vsporedu je petje, deklamacije, govor o balkanskih Slovanih in sedanjih dogodkih, igra „Mojstra Križnika božični večer“ ter prosta zabava s tombolo. Cela prireditev bo nudila vsakomur marsikaj poučnega in dovolj poštenega veselja. Prijatelji naših društvenih prireditev, pridite.

Gornja Radgona. Naša Mladiška zveza priredi na Štefanovo, to je dne 26. t. m., veselico z gledališko igro „Mojstra Križnika božični večer.“ Na vsporedu je tudi petje, tamburanje in šaljava pošta. Prireditev se vrši v gostilni gospoda Alberta Horvata v Gornji Radgoni. Začetek popoldne ob 4. uri. Vsi prijatelji poštene zabave, pridite v obilnem številu.

Gomilsko. Braslovško okrožje deklet ima v nedeljo, dne 22. t. m., ob 3. uri popoldne, v društveni sobi na Gomilskem svojo redno odborovo sejo. — Odbor.

Sevnica. Sevnški gospodje trgovci so storili hvalevredni sklep, da darujejo namesto običajnih koledarjev ob novem letu za uboge šolarje vsak po 20 K. Tako so izročili gospodje Karol Cimperšek, Franc Kaučič, Luka Senica, Ludovik Smole, Krist. Štarkl in Anton Verbič podpisnemu skupaj 120 K, koji znesek se obrne deloma za nakup obleke revnim šolarjem, deloma za šolarsko kuhinjo, kjer dobiva vsak dan po 300 učencev toplo kosilce. Imenom ubogih šolarjev izreka gori imenovanim gospodom trgovcem za blagodušni dar pristrčno zahvalo: Jože Mešiček, nadučitelj.

Bizeljsko. Na Štefanovo priredijo domači fantje igralci igro: „Mojstra Križnika božični večer“, dekleta pa enodejanko: „Čašica kave“, v dvorani g. Hönigsfelda.

Smartno pri Velenju. Tukajšnje bralno društvo priredi dne 26. t. m., to je na Štefanovo, popol-

dne po večernicah, božičnico z obdarovanjem revnih šolskih otrok in z igrokazom v štirih dejanjih „Božja dekla“, katero igra naša Dekliška zveza. Med posameznimi točkami svira gramofon. Vstopnina: sedež prve vrste 80 vin, druge vrste 60 vin., stojišča 40 v. Pridite vsi.

Vavčerke. Izobraževalno društvo priredi na praznik sv. Štefana, dne 26. t. m., ob 3. uri popoldne, v društvenih prostorih gledališko predstavo: „Pri gospodi“ z deklamacijo in petjem. Pridite množevilno.

Verzej. Na gostiji Ivana Koroša se je nabralo za „Slovensko Stražo“ 5 K. Živijo svjatje.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijska podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici ima letni občni zbor dne 27. t. m., na Janzevo, ob 10. uri predpoldne, v Ivajncih, gostilna Slogovič. Na dnevnem redu je: pozdrav, poročila, volitev računskih pregledovalcev, potrdilo računov, volitev delegatov za glavno skupščino, predlogi za glavno skupščino, predavanje, zrebanje kmetijskega orodja in potrebščin, naročila, želje, nasveti. Vsi udje in kmetovalci uljudno vabljeni. — Napovedani tečaj za kmetijsko knjigovodstvo se prestavi na dne 4., 5. in 6. januarja. Prijave se še sprejmejo.

Smarje. Naš okraj je precej oddaljen od Celja, a vendar pošilja tudi k nam celjska liberalna posojilnica v Narodnem domu svoje letake in lovi hranilne vloge. Najbolj se čudimo temu strastnemu lovu za hranilne vloge, ker se to ne strinja z besedilom letaka, da ima posojilnica mnogo naših (liberalnih) znanih največjih bogatašev (!) kot člane. A naj ti „bogataši“ vložijo svoj denar v posojilnico in suša v blagajnah bo odpravljena, mi pa imamo v okraju dovolj posojilnic, liberalci svoje, mi pa tudi svoje. Čudno je, da si puste liberalne posojilnice to nečepo konkurencio dopasti, marsikdo se sprašuje, zakaj ne protestirajo pri liberalni zvezi v Celju. A naše ljudstvo pa sedaj sprevidi, kako je liberalno gospodarsko delo. Liberalne posojilnice so zvišale obrestno mero; v Celju znaša ista za posojila 7%. Liberalna posojilnica v Celju je začela konkurencio, katera ni običajna pri denarnih zavodih in se ne briga za posediče. Trikrat srečno slovensko ljudstvo, da ne mara biti deležno liberalnih političnih in gospodarskih „dobrot.“

Zreče. Dekliška zveza ima na novega leta dan po večernicah občni zbor. Na dnevnem redu so zelo važne stvari: poročilo tajnice, blagajničarke, pogovor glede nove knjižnice, volitev odbora itd. Pridite torej vse brez izjeme.

Šoštanj. Saleška podružnica Slovenskega planinskega društva v Šoštanju priredi v nedeljo, dne 5. januarja velik planinski sejm, združen z burko: „Izposojena soproga“ pri Rajšterju. Pričakujemo obilne udeležbe ob blizu in daleč. Za zabavo je dovolj preskrbljeno.

Sv. Pavel pri Preboldu. V nedeljo, dne 8. t. m., popoldne po večernicah, se je vršil pri nas občni zbor Dekliške zveze. Predsednika Julijka Ocvirk je otvorila občni zbor ter pozvala vsa navzoča dekleta, da se pridno oklenejo naše zveze. Nato je pa sledilo poročilo tajnice, blagajničarke in knjižničarke, ki so pokazale, da je tekoče leto res dobro napredovala naša Dekliška zveza. Častiti gospod duh. voditelj so nas vspodbujali k lepemu, mirnemu in složnemu življenju. Končno se je na željo deklet izvolil ves prejšnji odbor. Na občni zbor je prihitel nam že dobro znani organizator slovenskih mladeničev gospod Zajc, ki nam je v zelo lepih besedah risal, kakšne lastnosti mora imeti krščanska mladenka, ako hoče biti prava članica Dekliške zveze. In svaril nas je pred slabo tovarišijo ter nam pokazal, kako globoko lahko dekleta pade, ako se ne varuje te zanjke. Govornikove besede so nam šle globoko do srca. Nato je predsednika Ocvirk zaključila to lepo zborovanje.

Sp. Sv. Kungota. Dne 14. t. m. je našel nek orožnik mrliča z zevajočo rano na glavi v pesniškem potoku ter ga dal prenesti v tukajšnje mrtvašnico. Poizvedbe so dognale, da je najdenec 63 let stari kočar in živinski mešetar Franc Drogz iz Vrtič, župnija Zgornja Sv. Kungota. Dne 11. t. m. se je gredeč iz mariborskega sejma oglasil v gostilni gospoda Franca Frasa v Rošpahu ter krvaveč pripovedoval, da ga je neki voznik povozil. V temi je precej vinjen zapustil gostilno in najbrže sam zašel v Pesnico. Pri sodnijski obdukciji, ki se je vršila dne 17. t. m., se je konstatirala smrt vsled vtopljenja. Po obdukciji je bil pokopan na tukajšnjem pokopališču. Splošno se sodi, da je postal žrtev morileca — alkohola.

Mozirje. Pomočniki rokodelske zadrage za Mozirje, Rečico in Kokarje priredijo dne 29. t. m., ob 7. uri zvečer, v gostilni „Ilirija“, sedaj Fr. Bračič. V Mozirju, svojo veselico v prid utrjenja blagajne pomočniškega zbora. Prijatelji, udeležite se.

Sv. Martin pod Vurbergom. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v četrtek, dne 26. decembra, to je na Štefanovo, žaloigro v petih dejanjih: „Mlinar in njegova hči.“ Začetek popoldne takoj po večernicah. Vstopnina 30 vinarjev. Igra se vrši ob vsakem vremenu. Pridite polnoštevilno. — Odbor.

Somišljeniki, agitirajte za „Stražo“.

Zakon o podporah družinam mobiliziranih.

Današnji zakon, ki določuje višino podpor družinam vpoklicanih v slučaju mobilizacije, je skoraj neizpremenjen zakon iz leta 1870. Novi zakon ne izpreminja odmera prispevkov skoraj prav nič in še dolgo ne dosega zakona iz leta 1908, ki določa prispevke družinam rezervistov ter pripozna pravno zahtevo družin. Zakon iz leta 1908 nima za pogoj „potrebe po pomoči“ in ne označuje prispevkov s poniževalnim imenom „podpora“, temveč označuje te prispevke kot „donesek države k vzdrževanju.“ Izmera podpor je razdeljena, prav tako kakor pravi zakon iz leta 1880, v dva dela: vsakdanji prispevek za življenje in vsakdanji prispevek k stanarini. Prispevek k stanarini je tako visok, kolikor znaša polovica prispevkov za življenje. Le oni ne dobi prispevka k stanarini, ki stanuje v lastni hiši, ali v hiši, ki je last vpoklicanega, ali v javnem poslopju, na primer v ubožnici.

Otroci pod osmim letom dobivajo le polovico od obeh prispevkov.

Prispevek za življenje se odmeri „za vsak kraj, v katerem je bil svojec vpoklican ob času vpoklicanja, v višini vojaškega oskrbovanja.“

Višino vojaškega oskrbovanja določi deželno-brambno ministrstvo vsako leto. Za leto 1912 je bila določena v okrožni odredbi od dne 22. decembra leta 1911. Po tej odredbi znaša skupna podpora za vsakega svojca vpoklicanega ob času mobilizacije, ki stanuje:

v Inomostu	1.36%	63
v ostali Tirolski in na Predalpejskem	1.26	63
v Trstu	1.26	63
v ostalem Primorskem	1.14	57
v Lincu	1.24%	62%
v Celovcu	1.21%	60%
v ostalem Koroškem	1.12%	60%
v Gradcu	1.15%	57%
v ostalem Štajerskem	1.11	55%
v Solnogradu	1.14	57
v Brnu	1.14	57
v ostalem Moravskem na Dunaju	1.02	51
na ostalem Nižje-Avstrijskem	1.11	55%
v Zadru	1.08	54
v ostali Dalmaciji	1.11	57
v Tropavi	1.08	54
v ostali Šleziji	1.11	55%
v Lvovu	0.99	49%
v Krakovu	1.12%	56%
v ostali Galiciji	1.03%	51%
v Ljubljani	1.09%	54%
na ostalem Krajinjskem	1.03%	51%
v Črnovicah	1.09%	54%
v ostali Bukovini	0.82%	41%
v Pragi	0.97%	48%
v ostalem Češkem	1.08	54

Za najvišji podporni znesek vse družine velja pa povprečni dnevni zaslužek vpoklicanega. Več kakor je zaslužil vpoklicani, ne more dobiti družina, če šteje še toliko članov. Če dobivajo nekateri družinski člani, ali pa vsa družina, podpore od dežele, občine, društva ali zasebnikov, se jim ne skrajša državni prispevek.

Književnost in umetnost.

„Mentor.“ V. letnik. Zvezek 3. — Vsebinaj: Pаметива. Ksaver Meško. — Za klavzur. Domen Ottiljev. Dalje. — Nekaj statistike o balkanskih državah. Profesor dr. V. Šarabon. — Mahtis religioza. Profesor Fr. Pengov. Konec. — Čez Dunaj in Budimpešto v Belgrad. Josip Lavtizar. Dalje. — Slovo. Pesem. Fr. Žalko. — Navod za šahovo igro. A. Uršič. Dalje. — Mladost. Pesem. Fr. Žalko. — Drobiž. — „Mentor“ izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano prvega dne vsakega meseca in stane za dijake 2 K, za druge naročnike 4 K na leto.

Razgled po svetu.

Če je lopov v častniški uniformi . . . Zgodila se je ta mična zgodba na cesarskem Dunaju, a zgodila pa bi se danes lahko povsodi širom države naše. Pripetilo se je to dne 30. oktobra tekočega leta v hiši Breitensteerstrasse št. 37. Stanovala sta tu dva enoletna prostovoljca. Imela sta slugo, ki še ni znal dobro nemški. Imenovanega dne, ko prostovoljcev ravno ni bilo doma, se je pojavil v njiju stanovanju gospod, oblečen v uniformo konjeniškega ritmojstra. Sluga mu je sicer povedal, da prostovoljcev ni doma, toda ritmojster je izjavil, da je z njima prav dober prijatelj in da jih bo počakal na stanovanju. Sluga je nato peljal gospoda ritmojstra v sobo. Gospod se je komodno vsedel v fotelj ter velel slugi, naj se odstrani, kar je ta tudi storil. Med tem je „ritmojster“ strl v omari se nahajajočo kaseto in si iz nje prilastil štiri dragocene doze. Nato se je spretno zmuzal iz stanovanja. Sluga, kateremu se je „ritmojster“ že takoj iz začetka zdel sumljiv, je opazil tatvino ter takoj skočil za lopovom. Na ulici ga je dohitel in prijel. Mahoma se je zbrala okrog

obeh velika množica radovednežev. „Ritmojster“ je kričal kakor besen in pozival okrog stoječe, naj ga rešijo iz rok „zblaznelega tujca.“ In res, brihtni Dunajčani so navallili na reveža in ga jeli obdelavati s pestmi. Iz tega mučnega položaja ga je rešil njegov rojak čevljar Jožef Varga. V tistem trenutku pa se je že pojavilo skrbeče oko postave v osebi nekega stražnika. Čim je zagledal gospoda „ritmojstra“, je takoj „spregledal“ situacijo. Postavil se je v pozo in z vdano ponižnostjo salutiral gospodu „vojaškemu dostojanstveniku.“ Nato je potegnil svojo bridko sabljico in naskočil slugo in Varga, ker nista hotela gospoda „ritmojstra“ izpustiti, marveč sta zahtevala, naj ga redar aretira. Stražnik je upornike aretiral, med tem pa je gospod „ritmojster“ izginil brez sledu z ukradenimi štirimi dragocenimi dozami vred. Tako se je godilo dvema poštenjakoma revežema, tako pa lopovu, oblečenemu v častniško uniformo anno domini 1912.

* **Novi 100kronski bankovci.** 100kronski bankovci, kateri so bili izdani dne 2. januarja 1910, se bodo umaknili iz prometa, za kar izidejo posebna določila. Dne 23. decembra bo, kakor določuje finančno ministrstvo, c. kr. avstrijsko-ogrška banka začela izdajati nove 100kronske bankovce, ki nosijo datum 2. januarja 1912. Ti bankovci so 163 mm široki in 108 mm visoki ter imajo na eni strani nemško, na drugi pa madžarsko besedilo. Bankovčna podoba je 151 mm široka in 96 mm visoka. Obě strani bankovca sta v risbi in tudi barvi popolnoma neenaki.

Bolgarsko rožno olje. Bolgarija preskrbuje svetovni trg z devet desetimi rožnega olja. Liter olja zahteva 4000 kilogramov rožnih listov, 2 ha sta potrebna za pridelovanje tolike množice. Vsako leto nabere 13.000.000 do 14.000.000 kilogramov cvetlic, ki dajo 3000 do 4000 kilogramov dragocene esence, in včasih tudi še več. Poskušali so z rožami Nemčije, Francije in Južne Avstralije, a kljub dolgotrajnemu prizadevanju ni bilo nobenega uspeha; zato ima pa Bolgarija v tem oziru monopol. Cene so vsled vojne zelo poskočile. Leta 1910 so prodali 4683 kilogramov rožnega olja za 5.400.000 K, kilogram torej za 1153 K, sedaj so se cene najmanj že podvojile in bodo šle seveda še kar kvišku.

Kako razširja ruska vladna kultura. Izredne ruske razmere bodo v prihodnjem tednu zopet za eno pridobitev bogatejše. Znano je, da je prodaja zgornje na Ruskem državni monopol. Vse žganjarije so državna last. Ruski ministrski svet je sedaj pa sklenil, da bodo po žganjarnah prodajali tudi še — knjige. Kako ginljiva skrb ruske vlade. Vlada bo izdelala natančen seznam knjig, brošur in letakov, ki jih bodo razpečevali po „šnopsarijah.“ In kdor bi pa prodajal druge knjige, izgubi koncesijo. S tem hočejo najbrže omejiti razpečevanje knjig, ki niso za ljudstvo „primerne“ in ki jih sedaj kolporterji prinašajo v najoddaljenejša ruska sela. Sedaj bo torej šel po izbrazbi hrepeneči Rus v „kasjonko“, kjer mu bo podaril gostilničar, če bo kupil že dovolj knjig, frakeljček žganja in nasprotno bo pa vztrajnim pivcem za spodbudo daroval letak, ali pa patrijotično knjigo. Da niso dume nadlegovali s to malenkostjo, to ima prav tehten vzrok. Špogladi je že hotel finančni minister, da bi prodajali po žganjetočih tudi sladkor, a poslanci so se odločno uprli tej nakani, ker se privabljuje s tem v te zastrupjevalnice tudi ljudje, ki drugače ne zahajajo v take žganjarne. Kdor pozna ruske pivske običaje, ve, da naravnost silijo, celo otroke in sploh vsakega, ki stopi v žganjarno, da izpije kozarček. Najbrže misli vladna, da bo vodka, združena z dobro dušno hrano, ki jo bodo zvarili vladni kuharji, močno povzdignila rusko kulturo in civilizacijo.

Dražba dragocenosti iz kitajske cesarske zakladnice, Londonski listi poročajo, da bo v kratkem v Londonu znamenita dražba. Prodajali bodo na javni dražbi umetnine iz cesarskih (kitajskih) palač. Zbirka obsega krasne izdelke iz porcelana, ki baje imajo uprav pravljico vrednost. Nekateri kosi so stari nad 1000 let, drugi celo po 3000 let. Kitajske cesarske palače so bile prave zakladnice in zlasti še umrla cesarica vdova Tzi-Tzi je bila znamenita nabiralka. Na njen rojstni dan so ji podarjali njeni ljubljenci ali pa oni, ki so to še le hoteli postati, najkрасnejše izdelke iz bronu, črne bisere in zlate, umetniško izdelane predmete. Za milijonarje pomenja ta dražba izreden dogodek in ameriški Krezi so že na potu v London, a tudi evropski vladarji bodo poslali svoje zastopnike, da kupijo en ali drug dragocen predmet.

Kako je napovedala Črnagora Turčiji vojno pred 162 leti. Jeseni leta 1750 je prišla Črnagora zopet v prepis s Turki. Napoved vojne se je izvršila v jako čudnih okoliščinah. Bosanski vezir je pozval takrat črnogorskega vladarja, naj mu takoj pošlje 12 krasnih deklic v starosti 12 do 15 let. „Če mi jih ne pošlješ“, je predrzno zahteval vezir, „tedaj uničim tvojo deželo in odpeljem v suženjstvo stare in mlade.“ Črnogorski vladar je hitro sklical vse starešine posameznih plemen in po kratkem posvetovanju so odposlali vezirju sledeči odgovor: „Ali smo ti že kdaj plačali davek? Davek, ki bi ga ti radi plačali, bi bil kamen iz naših gor, a namesto 12 deklic ti pošljemo 12 prašičjih repov, da okrašiš z njimi svoj turban.“ Ta odgovor je zadoščal, da je turški vezir napovedal Črnogorcem vojno, ki se je pa končala z groznim porazom Turkov. 10.000 Črnogorcev je premagalo 25.000 Turkov.

Primeren odgovor. Ameriški profesor je javno preklaval o bogastvu in dozdevni vrednosti denarja. Med njegovimi poslušalci se je nahajal mož po imenu Sheldon, ki je bil oče sedmerih hčera. „Kdo je pač zadovoljnejši in srečnejši: mož, ki milijone lastuje, ali mož, ki ima sedem hčera? Gospod Sheldon, kakšno je Vaše mnenje o tem?“ Sheldon odvrne po kratkem premisleku: „Gotovo je oče sedmerih hčera zadovoljnejši. Milijonar naj še toliko ima, on hoče vedno več; oče sedmerih hčera pa nima želje po še več.“

Velika nesreča v rudniku na Nemškem. V sredo, dne 18. decembra zjutraj, se je v rudniku „Minister Achenbach“ pri Mengende v zahodni Nemčiji vnel podzemeljski plin. V jami se je nahajalo večje število rudarjev, ki so večinoma mrtvi in težko ranjeni. Do včeraj zvečer so izvlekli iz jame 43 mrtvih in 13 ranjenih.

Za smeh.

Zadnja želja.

Duhovnik (nevarno bolnemu): „No, ali imaš še kako željo na srcu?“

„O, ja — ozdravil bi rad.“

Amerikanski humor.

Dva Amerikanca, prijatelja, sedita v gledališču. Po predstavi opazi prvi, da mu manjka ena izmed dveh njegovih denarnic. Prijatelj se skuša hitro opravičiti, da on ni tat, nakar mu prvi odvrne šaljivo:

„Prav rad ti verjamem, da nisi tat, saj mi je vendar ena denarnica še ostala.“

Razlaga.

Sin: „Oče, kaj pa je to: barantija?“

Oče: „Zapomni si: barantija, to je denar drugih ljudi.“

Zmedenost.

„Gospod profesor, pečenke vendar ne boste jedli s prsti?“

„Ah, oprostite, sem mislil, da jem solato.“

Težek račun.

Profesor: „Neko njivo požanje deset žanjic v osmih urah. Koliko žanjic bi bilo treba, da bi isto njivo požele v šestih urah?“

Dijak: „Nobene, ker jo je že itak poželo deset žanjic.“

Brzobjvka.

Živinski kupec Govedina kupi na oddaljenem sejmu dva para volov. — Zvečer pa brzobjavi svoji ženi tako-že:

„Ljuba žena, ne morem priti danes domov, — ker ta vlak ne vozi volov.“

Izporočila biričja.

„ . . . Oblečen je bil postopač Koruznik v raztrgano suktnjo, na glavi je imel kapo in par preluknjanih škornjev. Zmerjal me je grdo ter me imenoval starega osla, pijanca in pokvečeno krevljo; da je vse to res, lahko potrdim s prisego. — Pankrac Grdogled, občinski redar.“

Vremenski preroki.

Gost pri obedu: „Vi, krčmarica, tu solati se plazi vse polno polžev.“

Krčmarica: „Da, da, to pa kaže, da bo kmalu dež.“

Nepotrebno.

Orožnik: „Ali ne veste, da morate po noči imeti pri vozu prižgano svetilnico?“

Kmet: „Nič ne pomagaj, moj konj je popolnoma slep.“

Brihten sluga.

Častnik (ki se hoče odpeljati z vlakom, a mu ni znan vozni red, zjutraj strežaju):

„Idi pogledat na kolodvor, kedaj se danes odpelje zadnji vlak!“

Častnik nestrpno čaka celi dan, a sluge še ni nazaj. Vrne se ob pol 12. uri po noči.

Častnik: „Tepec, kje si bil?“

Sluga: „Gospod! poročnik, ravno sedaj se je odpeljal zadnji vlak za danes.“

* **Za božičnice** slovenskim otrokom na Štajerskem so letos prišle do Slovenske Straže še večje zahteve kakor lani. Naši nasprotniki delujejo z vsemi silami — tudi mi v požrtvovalnosti ne smemo zaostati. Kdor je lani poslal kak dar Slovenski Straži v Ljubljano za božičnice slovenskim otrokom na jezikovni meji posebnopana Koroškem, naj to tudi letos stori, med znanci naj pa dobi še kaj novih darovalcev. Darove, namenjene božičnicam na Štajerskem, bo Slovenska Straža na tem mestu hvaležno objavila.

Ljuba mati, slabo mi gre!

Mislil sem si, da mi bo sprememba zraka dobro storila, toda zdravnik mi pravi, da temu ni tako. Ker mi pa sedaj ne kaže, da bi takoj zopet odpotoval, prosim, pošljite mi takoj nekaj škatljic pristnih Faysovih Sodenskih mineralnih pastil, ki so mi še vedno dobro storile, in upam, da mi tudi sedaj ne bodo odrekle. — Škatljica stane 1 K 25 v.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 23 Fer. 2. De ea, c. viol. oia. ut in Dir. (ad Laud. [Ps. II. le] et Hor. [ad Prim. 4. Ps.] Prec. fer.) not. (usq. ad) Prec. fer., etiam ad Compl. (de Fer.).
- 24 Fer. 3. (ieiun.) Vigil. Nativ. Dni. De ea, c. viol. Off. de Fer. curr. (ut in Psalt. et ppr. le.) Ad Laud. et Hor. (ritu dupl.) Ant. ppr., Ps. de Dom. rel. ppr. le. In M. (ppr.) Or. un. (omitt. imper. usq. ad 1. Ianuar. incl.) Rel. ut in Dir. not. Compl. de Dom.
- 25 Fer. 4. Nativitas D. N. I. Chr. dupl. 1. cl. c. Oct. privileg. c. a. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ut ppr. le. et in Dir. not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 26 Fer. 5. S. Stephani Protom. et Comm. Os. Ss. Mm. dupl. 2. cl. c. Oct. c. r. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ut ppr. le. et in Dir. not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 27 Fer. 6. S. Ioannis Ap. et Evang. dupl. 2. cl. c. Oct. c. a. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ut ppr. le. et in Dir. not. (usq. ad) Compl. de Dom.
- 28 Sabb. SS. Innocentium Mm. dupl. 2. cl. c. Oct. c. viol. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ut ppr. le. et in Dir. not. (usq. ad) com. Dom. (ppr. le.), S. Thomae Ep. M. et 3. Oct. Compl. de Dom.
- 29 Dom. infr. Oct. Nat. De ea, sem. c. a. oia. ut in Fest. et ppr. le.; com. S. Thomae Ep. M. et 4. Oct. in L. (et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. le.) et M. Gl. Cr. Vesp. de Nativ. a cap. de Dom. (ppr. le.) com. Oct. Nativ., S. Thomae Ep. M. et 3. Oct. Compl. de Dom.
- 30 Fer. 2. De die infr. Oct. Nativ. sem. c. a. oia. ut in Dir. not. (usq. ad) Compl. de Fer.
- 31 Fer. 3. S. Silvestri I, Pp. C. dupl. c. a. Invit. Hym. et Resp. de Coi. Ant. Ps. et V. de Fer. curr. rel. ut ppr. le.; com. 4. Oct. in L. (et Hor. oia. de Fer. a cap. de Coi.) et M. Gl. Cr. Vesp. de Circumcis. Dni. (ppr. le.) sine com. Compl. de Dom.

Šolske potrebščine

Lastna zaloga
 ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade. - - - - -
 Zaloga raznega papirja. - - -

Goričar & Leskovšek
 Celje, Graška cesta 7.

Zvezna trgovina
 Goričar & Leskovšek
 Celje, Rotovska ulica št. 2.

Le pristna s to le 61

varstveno znamko
Rösler-jeva
voda za zobe
 je najboljša za zobe.
 Dobi se povsod.
 Steklenica 72 h.

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela
 oekoracijske, slikarske in
 pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobravec v Celju
 Gospodska ulica 5.

1100 kron
 na leto prinaša hiša z 8 stanovanje, 6 svinjskimi hlevi, pol ure od mesta Maribora. Proda se pod ugodnim pogoji. Več se izve pri lastniku A. Salamun, Magdalenengasse št. 15 v Mariboru.

Pozor ure!

Velika zaloga ur, dragocnost, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.
 Tuji na obrok! Ilustr. vsaki gosten! Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura	K 5-50
Pristna srebrna ura	7-
Original omega ura	18-
Kuhinjska ura	4-
Budiljka, niklasta	3-
Poročni prstani	2-
Srebrne verižice	2-

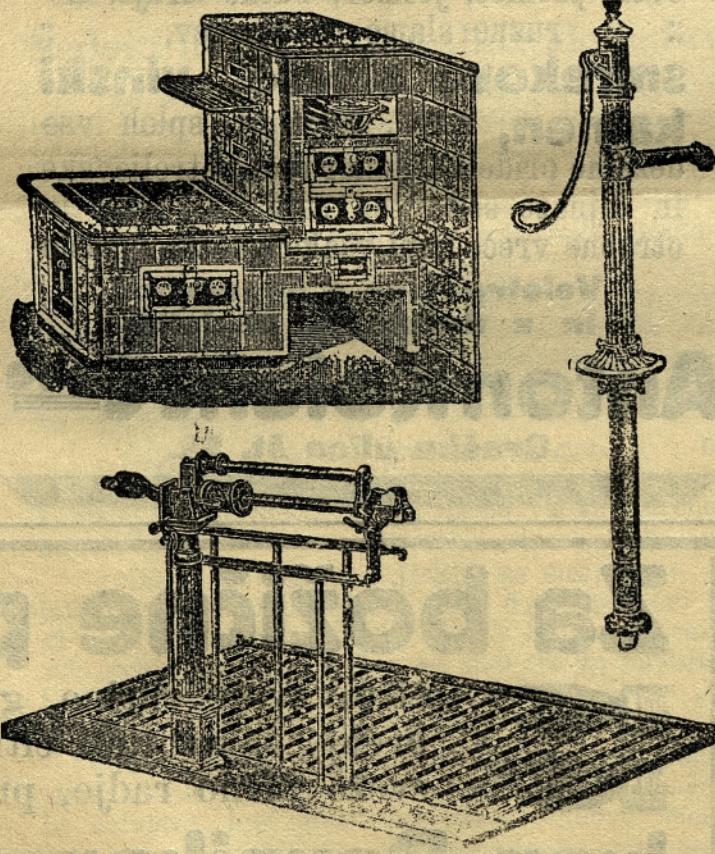
Vedletna jamstva
Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach
 urar in očalar 447
 Maribor, Gospodska ulica 26.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje
 Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne prosto.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesioniran vodovodni inštalater
Ivan Rebek Celje
 Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobova itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidravličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehnične, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Inseriranje v »Straži« je ceno, ker hočemo iti na roko slovenskemu trgovstvu in obrtništvu zato poslužite se ugodne prilike.
 »Straža« je najuglednejši spodnještajerski list, ki se zelo mnoga čita zato je inseriranje v njem zelo uspešno.

Za gostilničarje! Musikor-hestrión,
 za slovenske in nemške pesmi, krasen glas, po nizki ceni proda Autoa Viher, mizarški mojster Maribor, Heugasse.

Franc Pleteršek

Maribor Koroška **Zaloga pohištva**
 cesta 10.

Bogata zaloga poliranega, medlo poliranega pohištva iz trdega in mehkega lesa za spalnice, obednice, za kuhinjsko pohištvo, zaloga divanov, podstavk, žimnic, stolov in ogledal, otročjih postelj iz železa po zelo nizkih cenah. 83

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna semena

voščenih in drugih vrst sveč, dobivate zajamčeno solidne postrežbe pr staroznani tvrdki

Milan Hočevnar Celje
 tik farne cerkve.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovna priznana slovenska trgovina

Rafael Salmič
 v Celju, Narodni dor.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih zlatnine srebrnine in optičnih predmetov.
Najnižje cene! Postrežba točnal Mall dobiček! Dobro ime!
 Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak Slovenec naj zahteva moj novi voliki cenik, katerega dobi zastoj in poštne prosto.
 Ni tisoče zahvalnih psem sem prejel vsled dobre in poštene postrežbe.

Božična in novoletna darila!

Najboljše ročne in šolske tobice, denarnice kovčke in bogato zalogo usnjatih galantrijskih stvari :: kakor oprav za konje, jahalne potrebščine itd. itd. priporoča

Rudolf Novak, Maribor
 jermesar in sedlar — Grajski trg (Burgplatz).
 Samo lastno izdelovanje.

LJUDSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (HOTEL „PRI BELEM VOLU“) v CELJU, Graška cesta šte. 9, I. nadstropje

obrestuje hranilne vloge po **5%** od dne vloge do dne vzdiga počenši s 1. januarjem 1913. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Mestni pogrebni zavod v Mariboru

je sklenil z mestno cesar Franc Jožefovo-jubilejno-življensko in rentno zavarovalnico na Dunaju pogodbo, po kateri se tudi v Mariboru upelje

zavarovanje pogrebni stroškov,

katero se je na Dunaju in v Gradcu izvanredno dobro obneslo. Plačevanje traja k večjemu 15 let. Mesečni prispevki od 40 vin. naprej. Do 50. leta brez zdravniškega preiskovanja, nobena vpisnina. Pravico do izplačila že po 6 mesecih. V zvezi z zavarovanjem pogrebni stroškov se lahko sozavaruje tudi kaka svota za plačilo nagrobnega kamna, vzdrževanja groba, nabavo žalne obleke, plačilo lekarniških stroškov, zdravniških honorarjev itd. Pogreb se vrši po tukajšnjem mestnem pogrebnem zavodu. Prijave za Maribor sprejema: Mestni pogrebni zavod, Tegetthoffova cesta št. 18. Telefon št. 48. Zahtevajte načrte pri glavnem zastopstvu mestne cesar Franc Jožefove jubilejne življenske in rentne zavarovalnice za Štajersko in Koroško v Gradcu, Rosegggasse 2 (Tegetthoffova ul. 10), telef. 256/VIII, pri kateri se sprejmejo tudi vse druge zavarovalniške zadeve, kakor za slučaj smrti, doživetja, za doto, rente in pokojnino. Kot javni zavod daje brezpogojno varnost! Zastopniki se iščejo!

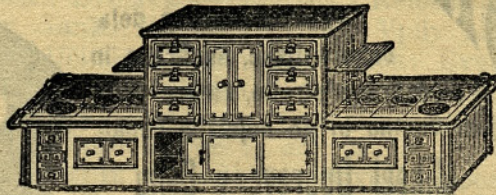
Podpisana naznanja cenjenim gospem in gospodičnam iz Maribora in okolice, katere so me do sedaj z delom počastile, da se preselim v Tegetthoffovo ulico št. 20 (Pritličju na vrtu). — Upam, da mi vse dosedajne cenjene delodajalke ostanejo še nadalje naklonjene, ter da me že z naprej priporočajo cenjenim novim odjemalkam. Bodem si vedno prizadevala, da postrežem točno in po najnovejšem kroju.

Z odličnim spoštovanjem

Eliza Kronabetvogel, šivilja.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj Originalni Kolosens-štetniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Priporočam velečastiti duhoščini Voščene sveče

naiboljše kakovosti

katere lepo in štedljivo gorijo in ne kapljajo; isto-tako priporočam mili-sveče v vsaki obliki po najnižjih cenah. Pošiljatve franco.

S prošnjo do velečastite duhovščine za cenjena naročila, katere izvršim točno in v splošno zadovoljnost bileži in se priporoča

Franjo Gert, medicinar in svečar Maribor, Gosposka ulica.

V najstarejši narodni manufaktorni trgovini se vsied smrti gospoda

Karola Vanič, Celje

Narodni dom

prodaja vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širokosti, dežniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!

Velika množina različnih

ostankov pod lastno ceno

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah in trgovinah list „Straža“.

Od 1878! Domače sredstvo, priljubljeno in sloveče. Pri večjih naročilih zdatno znižane cene.

LEKARNARJA A. THIERRY-BALSAM

edno pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Oblasno varovan.

Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakoga drugega balsama s podobnimi znamkami se sodniško preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kašlu, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku, in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri tiganju po udih, pri opeklinah in in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-a samo pristno centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poskodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Malisno štopo, suhe gobe,

jabolke namizne in za mošt, hruške, fižol, oves, pšenico, ječmen, bučno zrnje, ko-

ružno slamo od storžev,

smrekove storže, vinski kamen, želod, krompir, sploh vse deželne pridelke, kakor tudi petroljevske in oljnate sode, ter močnate, solne in otrobne vreče kupi vsako množino, maslo

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh

Maribor, Stolna ulica 5

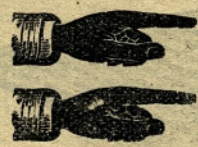
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. dohovščini in slav. občinstvu za obilen obisk; osobito se priporoča vsem cenjenim odsekom „Orla“ za nabavo kompletnih krojev in vso telovadno opravo Orlovske znake itd.

Imam nadalje veliko zalogo zim-skega črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

Cene nizke! Delo solidno in vestno! Postrežba točna!

Za božične praznike

čisto sveže rozine, grozdice, cvebe, mandelne, lešnike, orehe, kakor tudi citronat, cedri, pigneli, mak sploh vse svežo južno radje, priporoča po nizki ceni

Ivan Ravnikar, Celje, Graška cesta šte. 22.

Na drobno!

Zaloga okraskov za božično drevo!

Na debelo!

Edina štajerska narodna steklarska trgovina

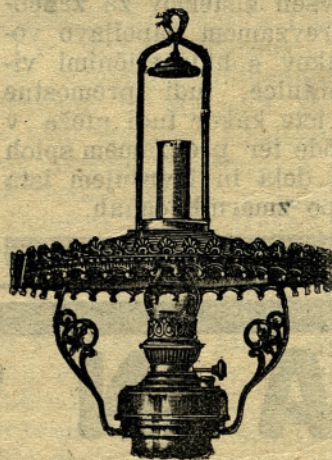
Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Liniment mazilo,

najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog.

Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franco.

Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru

Glavni trg tik rotovža. 131

Dolžniški kapital 8 milijonov K.

Podružnica

Rentni fond čez 800.000 K.

Ljubljanske kreditne banke v Celju

obrestuje vloge v tekočem računu od 15. nov. 1912 po 5% čistih

z 60 dnevno odpovedjo po 5 1/2% od dne vloge do dne dviga

Rentni davek plača banka sama.